

1931. máj. 14.
227-425. 2. m.

A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE

1930. évi május hó 8-ik
és
1930. évi október hó 16-ik napján
Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS
BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Cerei-Nagykároly 1931.

Index

1930. évi május hó 8-i jegyzőkönyvhöz.

5. sz. — 4., Kaplony, Dobra alapoknál lévő tartozásaitat rendezzék. 6. sz. 176 — k. hat. 51,928 — 1927. számú kultusz-miniszteri rendeletben felsorolt ünnepeken kívül más ünnepek ne tartassanak 38,516—1929. kult. miniszt. leirat. 177 k. hat. templom építésére gyűjtési engedélynél 19,750—1924. számú miniszteri rendelet ismét életbe lép. 199. k. hal. presbiteriumok törvénybe ütköző határozatai hivatalból megfelebbezendők. 228. k. hat. ideiglenes tanító alkalmazása mindig augusztus 31-ig szól. 244. k. hat. legalább félévenként presbiteriumok tisztán belmissziói gyűlést tartanak. 12. sz. Csomaköz a központhoz tartozó szórványok távolságát km.-ben jelentésében tüntesse fel.

1930. évi október hó 15-i jegyzőkönyvhöz.

34. sz. Felnőttek között bibliakör alakítandó. 43. szám. Nagykárolyban Tyukody Ilona és Vadnay Irma tanítónők véglegesítését haladék nélkül felelősség terhe alatt eszközölje. 48. szám. Dékáni látogatás tárgyában tanügyi bizottság véleményes javaslatot tegyen.

**A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE**

**1930. évi május hó 8-ik napján
Nagykárolyban tartott**

**RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK**

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Cerei–Nagykároly 1931.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Nagykárolyban 1930. évi május hó 8. napján a nagykárolyi református egyházmegye tavaszi rendes közgyűlésén

Jelen voltak :

Elnökség : Havas Gyula esperes és Dr. Falussy Árpád egyházmegyei világi tanácsbíró.

Jegyzők : Gönczy Sándor lelkészi, Dr. Bodoky Zoltán világi főjegyző, Borbély Sándor lelkészi, Domahidy István világi aljegyző.

Tanácsbírák :

Lelkészi :

Takács Ferenc
M. Szabó Miklós
Gönczy Sándor
Borbély Sándor

Világi :

Kacsó Károly
Sz. Gáspár Pál
Domahidy István

Egyházmegyei ügyész : Dr. Kölcsey Ferenc.

Egyházak részéről :

Lelkészek :

~~Bere~~ : Tárczy Géza
~~Börvely~~ : Havas Gyula
Csomaköz : Horváth Pál
~~Dobra~~ : Szabó István
~~Domahida~~ : Szabó Lajos
~~Erdengeleg~~ : Borbély Sándor
~~Erendréd~~ : Gargya Géza
~~Erkörtvélyes~~ : Kovács Lajos
~~Genes~~ : Vöröss Zoltán
~~Géres~~ : Kiss Ferenc
~~Irinny~~ : Veress Kálmán
~~Kaplony~~ : Lovász Béla

Világiak :

Szombati János -
Csáki Ferenc +
Erdélyi József
Bay Miklós -
Balog András
Hegedüs Sándor
—
—
—
Dancs Sándor
Ifj. Joó Lajos
Papucza Ferenc
Bakó Mihály
Nyiri Béla

Királydaróc :	M. Szabó Miklós	Botos Károly
Kismajtény :	—	Vajda Zsigmond Ottmayer Gyula
Kr.-szentmiklós:	Veress László	Csizma Béla
Nagykároly :	Gönczy Sándor	Dr. Dohy Albert Veress Sándor
Szaniszló :	Takács Ferenc	—

Tanítóképviselek : Bartha István, Ottmayer Gyula.

Jelen voltak még, mint vendégek : Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész, Bartus Jenő kismajtényi megválasztott lelkész, Tóth István nagykarolyi, Bódi Mihály börvelyi, Ármos Zsigmond domahidai s. lelkészek.

Közgyűlés előtt gyűlés alkotó tagjai istentiszteleten vettek részt a nagykarolyi református templomban, ahol Ármos Zsigmond domahidai s. lelkész imádkozott.

1. szám. Esperes sajnálattal jelenti, hogy Dr. Nagy Sándor egyházmegyénk közszeretettben álló gondnoka megrongált egészségi állapotára tekintettel közgyűlésünkön nem jelenhet meg, miért is felkéri Kacsó Károly hivatalára nézve legidősebb tanácsbíró, hogy a kettős elnökség elve alapján a társelnöki tisztet foglalja el. — Mivel Kacsó Károly a világi elnöki tisztség betöltése alól felmentését kéri, esperes a hivatali idő sorrendje szerint Dr. Falussy Árpád vil. tanácsbíró urat kéri fel a társelnöki tiszt betöltésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk szeretett és nagyrabecsült gondnokának betegségéről fájdalommal értesül s mint egy ember hajlik meg Isten szent színe előtt, buzgó imádságban kérve a mennyei Atyát, hogy kiváló vezérének testi erejét s egészségét mielőbb adja vissza, hogy a meg-

kezdett munkát tovább folytat-
hassa anyaszentegyházunk javára.

Egyházmegyei gondnokot tá-
viratban szeretettel köszönti.

Dr. Falussy Arpád h. világi
elnök meleg szavakkal üdvözli a
közgyűlés megjelent alkotó tag-
jait, egyházmegyénk mai napra
összehívott közgyűlését megnyitja.

2. szám. Egyházközségek világi képvise-
lői megbízó leveleiket lelkeszi főjegyzőnél lead-
ván,

Dr. Nagy Sándor egyházmegyei
gondnok már bejelentett
távolmaradását tudomásul veszi,
igazolja s 36 szavazati joggal
bíró taggal megalakul.

3. szám. Olvastatott a következő esperesi
jelentés.

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés !

Még mindig kísér bennünket kedves emléke a
mult esztendőnek. Visszagondolva rá, erőt, bizo-
dalmat érzünk a jövő iránt. Ennek kellemei fe-
ledtetik velünk azokat a nemszeretem napokat,
melyeknek részesei is voltunk, mely nehéz álom
emlékeként sulyosodik reánk, amelyektől jól esett
megválnunk. Bizony sok vigasztalást és bátorítást
nyújtott nekünk az az ünnepség, melynek Egy-
házmegyénk székhelye: Nagykároly, az ős régi
református Egyház volt színtere, nagy szülöttének:
Károlyi Gáspár soha el nem muló emlékét öreg-
bitvén. Erősítvén bennünket négy százados hitünk-
ben való megmaradásra, az érte való küzdelemre.
Mert hiába folyt le tiz esztendő azóta, hogy a
kissebbség szomorú kenyerét esszük, még folyvást

küzdelem a sorsunk, küzdelem nyelvünkért, református vallásunkért. Az egymás után következő évek nem váltották be reményeinket, a helyzet javulása melyre vágytunk, nem vált valóra. Fordult a helyzet, de leginkább az egyéneken, a dolgok lényegét tekintve maradt minden a régiben. Azokat a parányi javulásokat, miket tapasztaltunk, szinte restelli az ember megnevezni. A tanítók részére nyújtott segély hol marad az állam által az állami tanítók részére utalt összegtől, pedig az egyenlő mértékre minden módon rászolgáltunk. A tanítói nyugdíjról mélyen hallgat az állam, pedig e nélkül csak sorvad az intézmény, önerőnkől nem tudjuk megteremteni. Felsőbb iskoláink nyilvánossági joga csak csendes ábránd. Figyelemmel nézve azt a munkát, azt a haladást, melyet a nagy világlátás után a régi helyzet visszaállítására testvéreink felmutatnak, mellyel mintegy ki akarják pótolni azokat a mulasztásokat, melyek a háborus évek alatt történtek, szíve szorul el az embernek, hogy nem haladhat nyomukban, hogy a legjobb akarat és törekvés mind hiába való. Az eredmény, amelyet elérni óhajtanánk, távol vannak tőlünk. A szatirának legmagasabb foka ezen helyzetben annak hangoztatása, hogy Európa kisebb-népei között nincs még egy más nép, mint magyarságunk, amelynek elégedettebb, jobb helyzete lenne, úgy hogy nem lehet eléggé hangsúlyozni ma sem, hogy csak állandó munkásság, kitartás és csüggedetlen törekvés által tudjuk fenntartani úgy nemzetiségünket, mint református voltunkat. Különösen áll ez a jelen viszonyok között, mikor a pénzkrisis, a vagyoni devalváció, sokszorosan próbára teszik vallásunkhoz való ragaszkodásunkat, a sokféle anyagi kívánalmak teljesítését. Körülbelől arra a pontra jutottunk, mikor az iskoláink tanítóval való betöltése különösen férfi tanítókkal, akikhez a gyülekezet természeténél fogva inkább ragaszkodik, csaknem lehetetlenné válik. A helyzet termeli azokat a törvénytelenégeket, melyekre tanítóink, s Egyhá-

zaink kölcsönösen kényszerülve vannak, midőn az Egyházak kénytelenítve vannak idő közben, a tanév közepén engedélyt adni a változásba lépni kívánó tanítóinknak, végtelen kárára a tanügynek.

Némi megnyugvással állapítom meg, hogy egyházi és iskolai téren örvendetes haladást is tapasztalunk sok tekintetben. Aki a háboru előtti egyházi életet figyeli, alig képzei el, micsoda változás észlelhető az, és a mai között. Az intenzív munka látható minden téren, mely kiterjed nemcsak az Egyház, hanem az egyháztársadalmi térre is, s érzi minden öntudatosabbán élő református ember, hogy mikor az egyházi, vallásos ügyeket szolgálja, ugyanakkor munkálja, s előbb viszi magyarsága, nemzetisége ügyét is. Előfordul ugyan most is aféle kilengés, mely a néhai kommunizmusra emlékeztet vissza, mikor megfélekedeznek az egyháztagok ama Krisztusi igazságról, mely szerint: „add meg a császárnak, ami a császáré, s az Istennek, ami az Istené“, s hajlandók megtagadni a másik bibliai igazságot: „hogy méltó a munkás a maga bérére“, s szűkeblűen képesek megtagadni a lelkészekkel szemben az ősök által megállapított, s annyi évtizeden, sőt mondhatom évszázadon keresztül panasz nélkül teljesített életfeltételeket, de mindezeket olyan időleges aberrációknak tartom, melyektől józan felfogásuk sokáig nem tévelyeghető fajom visszatér a régi igaz ösvényre, ahonnan legfeljebb csak megvetéssel tekint vissza azokra, akik lelketlenül igyekeztek megbontani azt az egyetértést, az összetartozás azon érzését, melynek birtokában legyőzhetetlenek voltunk.

Egyházmegyénkben két Egyházra mutathatók rá, ahol ez a visszaélés, ez a keresztyéntelen érzelem kisebb-nagyobb mértékben lábrakapott; Erdengeleg és Királydaróc. Önmagunk iránti kötelességünk, az életfenntartás parancsolja, hogy mindent elkövessünk, hogy ezen tévelygést magunk közül kiküszöböljük, s az orvosságot ezen

lelki sebre megtaláljuk, s egyben alkalmazzuk. Erős reménység biztat, hogy ez a nemzedék, mely most előttünk nő fel, mely végkép szakított azzal a tévelygéssel, mely kommunizmus neve alatt éveken át gyilkolta a világot, örökre felejteti fogja azokat az embergyilkoló eszméket, mely megállította a haladásában, nemes törekvésében, s lassankint kiölte volna belőle ama krisztusi érzelmeket, melytől a világ megváltását várjuk.

A legnagyobb, legnemesebb eszmék, rendszerint bizonyos kényszer útján vették utjokat, s terjedtek az emberi szivekben. Azok a szövetségek, melyek nemes céljaikkal az emberiség igazi célját lennének hivatva szolgálni, a szeretet megvalósítását az emberiség között, bizonyos kényszerűségnek a kifolyásai. Ha nem érezzük most momentán, de érezni fogjuk idők folytán jótékony célu hatásukat, közelebről Főtiszteletű Püspök Urunk rendelkezéséből kifolyólag támadtak a nőszövetségek, ifjusági egyesületek, bibliakörök, melyek mind a Református Egzház szolgálatában vallásunkat vannak hivatva szolgálni. Örvendetes tapasztalat, miként alakultak meg ezen szövetségek Egyházmegyénkben és működnek csaknem minden Egyházunkban. Micsoda felséges látvány, mikor Egyházunk szolgálatában annyi különböző nemű, koru és rangu hittestvéreinket látjuk működni. Ezeknek a szövetségeknek munkái jó eredmény nélkül nem maradhatnak. Ezek meg kell hogy teremjék jó gyümölcsüket.

A hitélet fellámasztását ujjászületését várjuk a mostan részleteiben üléselő zsinattól. E zsinat munkálatainak első részével lesz hivatva foglalkozni jelen egyházmegyei közgyűlésünk is, melyre nézve kötelelességszerűen megteszi észrevételeit ama nagy autonomikus elv alapján, hogy törvényeink megalkotásához, mint az Egyházegyetem egyik szerve hozzájárulunk. Vajha az alap amelyet alkotunk, erős lenne az épület elhordozásá-

hoz! Vajha a széna, a pozdorja ne foglalnának helyet azon anyagok között, melyet annak építéséhez használunk!

Azon egyházi munkások közt, kik Isten országa építésén munkálkodunk, eggyel szaporodott számunk, illetve a hiány, melyet e-y kartársunk elvesztésével szenvedtünk, kipótlást nyert. Lelkészi karunk RácZ Elek kismajtényi lelkész elhunytával kiegészítést nyert: Bartus Jenő szatmári segédlelkészszel. A tanító karban nagyobb számú változás történt és sajnos, nem egészen a törvények betartásával. Géresről eltávozott Acs István, Domahidáról eltávozott Nagy Mihály. Mind a két tanító úgy távozott el, hogy időközi távozásához esperesi bizonyítványt nem kért. Utólag, miután a presbiterium hozzájárult időközi távozásukhoz, mást nem tehetvén, esperes is megadta hozzájárulását. Dobrán Szabó Juliánna időközben történt eltávozása miatt helyettessel pótolta állását, később pedig lemondott tanítói állásáról, úgy hogy április havától ismét helyettessel lett az állás betöltve: Sikos Mária kisasszony személyében. Börvelyben Czirják Ferenc tanítót 1929 november 1.-től 1930 május 1-ig Kulcsár Erzsébet kisasszony helyettesítette. Királydarócon Kalmár László lemondásával Imreh Benedek választatott kántorrá, míg krasznaszentmiklóásra Kecskés Pál hivatott meg a kántori állásra, melyet el is foglalt. A megüresedett tanítói állásokra Domahidára: Eördögh Imre, a géresi állásra pedig: Mészáros Elek választatott kántortanítónak. A tanítói karban történt nagymérvű változások erősítenek bennünket abban a hitünkben, hogy lassankint kifogyunk az utánapótlásból és beáll Egyházmegyénkben a tanítóhiány.

Ha ezen tény konstatálásával végezhettem volna esperesi jelentésemet, még mindig nyereséggel zártam volna le egyházi és iskolai életünk számadását De nem hallgathatom el azt a szokatlan, Egyházunkban megdöbbentő jelenséget,

amelynek tanuja volt közelebbről a dengelegi Református Egyház. Már a mult évben előre vetette árnyékát a dengelegi református atyafiak törvénytelen törekvése. Bizonyos Valeanu nevű országgyűlési képviselő azon kijelentése, hogy az egyházi hivek nem tartoznak semmiféle természetbeli fizetést belhivatalnokaikkal szemben gyakorolni, fogékony talajra talált a könnyen hívő lelkekben, hogy egyházmegyei közgyűlésünk már tavaly határozatba hozta, hogy e renitenciával szemben retorzióval él, ha az egyháztagok vissza nem térnek a törvényes, igazságos utra. Mivel a dengelegi Egyháznál minden kérés, felvilágosítás falra borsóhányásnak mutatkozott, e hó első napján kiszállott a bizottság, hogy felfüggeszse a presbiteriumot és az Egyházban szanálja az állapotokat. Az Egyházmegye eme erélyes fellépésének gátat vetett a presbiteriumnak élén az egyházközség és mintegy kontra az Egyházmegye határozatával, önhatalmulag bezárta a templomot, s kijelentette lelkész előtt, hogy nem kívánja tovább szolgálatát igénybe venni, sőt záros határidő alatt meghagyja, hogy a paróchiáról költözzék el, különben ő költözteti ki.

Ezzel az erőszakos, kvalifikálhatatlan eljárásnak állunk ma elibe, amellyel szemben esperes megtette mindazon óvó intézkedéseket, amelyek a megtámadott lelkész vagyoni és testi épségének megőrzésére szolgálnak. A továbbiakra nézve a legradikálisabb kura alkalmazását kérem.

Egyebekben pedig Isten oltalmát kérem Egyházunkra nézve, hasonló eltévelyedésektől.

Kiváló tiszteletem nyilvánításával maradtam
Bervenii-Börvely, 1930. május 6-án

Havas Gyula

esperes.

Egyházmegyei közgyűlésünk
az esperesi jelentést tudomásul
veszi s az abban foglalt elnöki

intézkedéseket jóváhagyja s határozati erőre emeli.

Kismajtényi lelkészválasztást megerősíti, a megválasztott Bartus Jenő kismajtényi lelkészt egyházmegyénkbe bekebelezi.

Tanítói karban történt változásokat közgyűlésünk tudomásul veszi. Eördögh Imre domahidai, Mészáros Elek géresi kántor-tanítók, valamint Imre Benedek királydaróci, Keeskés Pál krasznaszentmiklósi kántorok választását megerősíti, nevezett tanítókat illetve kántorokat egyházmegyénkbe bekebelezi.

4. szám. Bátori József érkörtvélyesi kántor-tanító az esküt leteszi.

Esperes meleg, szeretetteljes szavakkal üdvözli egyházmegyénk új munkását s reá és munkájára Isten gazdag áldását kéri.

5. szám. Olvastatott a következő számvevőszéki jelentés.

Számvevőszéki jelentés

az 1929. évi egyházgondnoki, egyházmagtáriszámadásokról és az 1930. évi költségelőirányzatokról.

Egyházmegyénk minden egyházközsége be-terjesztette számadásait és költségelőirányzatát, azokat számvevőszék lelkiismeretesen megvizsgálta, az észlelt hibákat lehetőleg kiigazította s így minden egyes számadást és költségelőirányzatot megerősítésre ajánl.

Számvevőszékünk abból az elvből kiindulva, hogy az egyes gyülekezetek hitélete a számadá-

sokból is kiviláglik, ebből a szempontból vizsgálva meg a számadásokat, a következő megfigyeléseket tette.

Belmissziói iratokra csak kettő egyházközség számadása tüntet fel kiadást Érendréd és Érdengeleg. Kivánatos lenne hogy erre a célra minden egyházközség áldozzon.

Perselypénzadomány aránylagosan legszebb Berében. Szép még Csomaköz, Nagykároly, Kaplony, Szaniszló, Érkörtvélyes, Kismajtény és Géres egyházakban. Kielégítő Domahida, Gencs, Iriny és Börvely egyházakban. A többiben gyenge.

Adományozásban a legelső hely Domahidát illeti meg, ahol 195.540 lei az adakozás összege és hozzá névtelenül csak így: néhány egyháztagnak önkéntes adománya! Mindjárt utána Érendréd következik, ahol egy telekvásárlásra az egyháztagnak községi erdőbeli failletményük átengedésével 47.199 leit adakoztak és ezenfelül megajánlásban a pótrovatban még mintegy 150.716 lei terhet vállaltak magukra. Géresen adomány 2764 lei az egyház javára és 54.864 lei javításokra. Nagykárolyban adomány 28.716 lei, Berében: 7.152 lei, Irinyben: 2711 lei. Kettő egyházban Dobrán és Szaniszlón sajnos nem volt semmi adakozás.

Nagyobb mérvű építkezés történt: Börvelyben templomjavítás mintegy 245.000 lei, Irinyben paplakás építés 200.000 lei, Géresen lakásjavítások 80.000 lei, Nagykárolyban kerítésjavítás 40 466 lei, Gencsen templomfedéljavítás 35.000 lei és Berén kerítésjavítás 16 209 lei költséggel.

Ingatlan vásárlás Érendrédén volt, tanítói lakás és kultur ház céljára vett az egyházközség egy belsőséget 220 000 leiért.

Az egyházi adózás általában elszomorító, mert az adóhátralék eléri az 50 százalékot egyházmegyénkben, de van 80 százalékos hátralék is pár helyen. Feltűnően sok a hátralék Börvelyben, ahol 169.811 lei pénz — és 727 véka terményrovatal fizetetlen az év végén. Bere, Kaplony és

Erdengeleg is aránylagos nagy hátralékot követelnek az egyháztagoktól.

A tisztviselői fizetések általában kiszolgáltattak, párhelyen van hátralék, így Bőrvényben főképp fajárandóság. Nagyon nehézményezhető, hogy Dobrán a tanítói fizetések maradtak kiszolgáltatlanul.

Sulyos adóssága, hogy meg ne birkózhathék vele, nincs egyik egyházközségünknek sem.

Az egyházi jótékonykodás kicsi mértéke nem is annyira szegénységünk mint inkább szűkmarkúságunk következménye. Gencs mutat követendő példát, hol a szegény tanulók ingyen könyvet kaptak, egy gyermek egy pár eszmát is kapott, vizsgai jutalomkönyveket osztottak szét, stb. Reméljük azonban, hogy vigasztalóbb lesz a kép jövőre, mert a jótékonytáradást számadáson belül vizsgálhatjuk, vagyis beveszik az egyházak a számadásba a jótékonykodást

Megemlítést érdemel, hogy Szaniszló a dalárdának harmóniumot vett (az egyh. fentartói alaptól kölcsönzött 15.000 leierért!?) továbbá, hogy Erdengeleg és Erendréd népkönyvtárt állítottak be

Végül még megemlítjük, hogy királydaróczi egyházunk határozatba foglalta, hogy a mindig felemlegetett gazdasági kiadásokat (pálinkakontókat) ez évtől kezdve teljesen megszünteti. Dicséret érte neki!

Ezekben soroltuk fel megfigyeléseinket. Tényeket, adatokat közöltünk; a következtetéseket mindenki könnyen levonhatja belőle, mi nem tartjuk rá magunkat illetékesnek, hogy ezt jelentésünkben tegyük meg.

Határozati javaslatunk a következők:

1. Egyházmegye közgyűlésünk erősítse meg az 1929 évi gondnoki és magtári számadásokat, valamint az 1930. évi költségelőirányzatokat.

2. Utasítsa általában az egy-

házközségeket, hogy a hátralékos pénz és terményrovatalokat hajtassák vagy hajtassák be.

3. Utasítsa az érdekelt egyházakat, főképen Börvely, Dobra és Csomaköz egyházakat, hogy a hátralékos tisztviselői fizetéseket szolgáltatassák ki.

4. Utasítsa Kaplony és Dobra egyházakat, hogy az alapoknál levő tartozásaikat rendezzék már végre.

Jelentésünk mellett vagyunk a Nagytiszteletű és méltóságos Egyházmegyei közgyűlésnek aláztos szolgái

Nagykároly, 1930 május 8-án

Borbély Sándor

e. m. sz. széki elnök

Gönczy Sándor

e. m. sz. sz. tag

Számvevőszéki Jelentés

az egyházmegyei gyámintézet, valamint az egyházmegyei közigazgatási pénztár 1929 évi számadásairól és az 1930. évi költségvetésirányzatairól.

Kovács Lajos egyházmegyei gyámintézeti és közigazgatási pénztáros 1929. évi számadásait és az 1930. évi költségelőirányzatait átvizsgálván, azokat minden tételében helyeseknek találtuk és megerősítésre ajánljuk. Javasoljuk, hogy egyházmegyei közgyűlésünk azokat gyűlési jegyzőkönyvében nyomassa ki.

A számadások főbb tételei.

I. Gyámpénztár.

Számadás :

Bevétel : 3740 lei 25 bani

Kiadás : 3590 lei

Maradvány 150 lei 25 bani

Vagyoni állás dec. 31-én: Romániában levő tőke és értékpapir: 24.215 lei, Magyarországon levő tőke és értékpapir: 24.804 kor. 75 fill. Van az intézetnek 6 gyámoltja.

Költségelőirányzat az 1930. évre.

Fedezet: 1.375 lei
Szükséglet: 1.375 lei
Maradvány —

II. Közigazgatási pénztár.

Számadás:

Bevétel: 50.013 lei 50 bani
Kiadás: 47.516 lei 50 bani
Maradvány 2.497 lei — bani

Költségelőirányzat az 1930 évre

Fedezet: 32.557 lei — bani
Szükséglet: 23.089 lei 50 bani
Maradvány 9.467 lei 50 bani

Maradunk mély tisztelettel
Nagykároly, 1930 május 8 án

Borbély Sándor
e. m. sz. széki elnök

Gönczy Sándor
e. m. sz. sz. tag

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul veszi s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli.

6. szám. Olvastattak a f. é. dec. hó 5. napján tartott egyházkerületi közgyűlés következő határozatai:

176. sz. Püspök ur 3826—1929. I. sz. felirata a kultuszminiszterhez a román nemzeti ünnepek s más rendkívüli az egész országot érintő események alkalmával tartandó hivatalos istentiszteletek

tartása tárgyában, mely szerint kéri miniszter urat, hogy lelkészeink a kultuszminiszter 51,928 1927. évi rendeletben felsorolt ünnepeken kívül más istentisztelet tartására, mely egyházunk hitelveivel ellenkezik, ne köteleztessenek. — Kultuszminiszter 38,516/1929. sz. leiratában értesíti Püspök urat, hogy a szükséges intézkedéseket megtette.

177. szám. Templom építésére és a gyűjtés engedélyezésére vonatkozó 19,750/1924. sz. miniszteri rendelet ismét életbe lép. Gyűjtés engedélyezése ismét Püspök ur hatáskörébe fog tartozni. Gyűjtési engedély megadásához beterjesztendő az illetékes vármegye műszaki hivatala által felülvizsgált és igazolt költségelőirányzat. Gyűjtés jogát átengedélyezni, vagy árverésen eladni tilos.

181. sz. Püspöki jelentés kapcsán

1. elvárja közgyűlésünk egyházunk köz és tanácsos rendeitől, esperesektől és lelkészekről, tanítóktól és presbiterektől valamint mindenkitől, aki egyháza jó fiának vallja magát, hogy a püspöki jelentés tanulságait, utasításait vegye figyelembe s egyházunk hitéletének felvirágoztatására minden tőle telhetőt megtegyen.

2. ahol a vallásos összejövetelek tartása akadályokba ütközik, e célra a templomot vegyék igénybe.

3. a Károli Gáspár ünnepély sikeréért oly sokat fáradozó nagykárolyi presbiteriumnak, egyházközségnek s az egész város közönségének dicséretét és köszönetét nyilvánítja, a Károli Gáspár Irodalmi Társaságba való belépésre hivatkozva felhívja.

182. Pósalakán történt adott esetből kiindulva egyházkerületi közgyűlés felterjesztéssel él kultuszminiszterhez, hogy rendelkezést kérjen arra nézve, hogy melyek azok a munkanapok, melyeken mezei munka nem végezhető?

186. Bihari és nagyszalontai egyházmegyék jelentése kapcsán ker. közgyűlés felhívja többi egyházmegyét, hogy 19—7—1929 sz. határozat

szerint egyházunk szociális munkájára vonatkozó véleményes javaslatokat közgyűléshez mulhatatlanul terjesszék fel.

196. Csomaköz, Belényes, Magyarremete, Hegyközesatár kérvényeiket illetékes egyházmegyéjük megkerülésével küldték fel egyházkerületi közgyűlésre.

Hivatkozással a tanácskozási ügyrend 12 §-ának d. pontjára kérvényeket azzal adja vissza, hogy csak azok a felterjesztések tárgyalhatók, amelyek egyházmegyei közgyűlés útján érkeznek fel.

199. Pénzügyi bizottság javaslatára kimondja egyházkerületi közgyűlés, hogy a presbitériumok törvénybe ütköző határozatai hivatalból megfeleltetendők.

206. A nagyszalontai egyházmegye jelentésével kapcsolatosan kimondja egyházkerületi közgyűlés, hogy nyugdíjintézeti bizottságaik megalakításánál a törvény rendelkezéséhez alkalmazkodjanak.

213. Csomaközi missziói kör tervezetét visszadja, mert a Klára-major nem csatolható Csomaközhez.

223. a. Királydaróczi egyháznak 34—1929. sz. határozatban megadott felhatalmazást egyezség megkötésére megerősíti. b.) A magyar államnak átadott s most a román állam használatában levő iskolákról jelentés teendő decz. 31-ig.

228. Ideiglenes tanítói alkalmazás mindig aug. 31-ig szól. Ekvözbeni alkalmazás esetén 5 havinál kevesebb szolgálat után egy szünidei, 7 havinál több szolgálat után mindkét szünidei hónapra megilleti ideiglenes tanítót a fizetés.

230. A tanítók inkadrálásáról szóló 67,273 1929. sz. rendelet, kik segédtanítók, kik ideiglenes rendes, kik ideiglenes végleges tanítók.

243. sz. d. Egyházmegyei gyűlések alkalmával belmissziói értekezlet tartassék, melyen az egyházmegyében folyó belmissziói munkákról jelentés teendő.

244. sz. Presbiteriumok tartsanak legalább félévenként tisztán belmissziói gyűlést.

252. sz. Egyházmegyei közgyűlésünk 47—1929 sz. határozatát világosabb megfogalmazás végett visszaadja.

259. sz. Érendrédi telekvásárlást megerősíti.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlés fenti határozatát tudomásul veszi, egyházmegyénket illető határozatok tárgyában a szükséges intézkedéseket megteszi, illetve azok végrehajtásával esperest megbiz-za. Utasítja szociális bizottságot, hogy jelentését haladéktalanul terjessze fel a főtiszt. és mélt. egyházkerületi közgyűlésre.

7. szám. Olvastatott a szavazatbontó bizottság f. é márc hó 17-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint egyházmegyei közgyűlésünk 1929/33 sz. határozata alapján beadott szavazatok az egyházmegyei lelkészi és világi tanácsbírói állásra a következőkép oszlottak meg:

Lelkészi tanácsbíróiságra Borbély Sándor érdengelegi 13, Szabó István dobrai 2, Kovács Lajos érkörtvélyes-i 2, Lovász Béla kaplonyi lelkész 1 szavazatot kapott, Borbély Sándor abszolút többséggel lelkészi tanácsbírónak megválasztatott. A világi tanácsbírói állásra Domahidy István 14, Dr. Bodoky Zoltán 3, Veress György 1 szavazatot kapván Domahidy István abszolút többséggel világi tanácsbírává választatott.

Közgyűlésünk a szavazatbontó bizottság jelentését tudomásul veszi s felhívja Borbély Sándor és Domahidy István tanácsbírákat az eskü letételére. Megválasztott tanácsbírák az esküt leteszik

s készséggel ajánlják fel szolgálatukat egyházmegyénknek. Tanácsbirákat esperes szeretettel üdvözli s kéri Istent, hogy adjon erőt, egészséget, kitartást munkájokra. Üdvözlésre Borbély Sándor lelkészi tanácsbíró válaszol s megköszöni azt s megígéri, hogy ami tőlük telik, mindent megtesznek anyaszentegyházunkért, közgyűlésünk örömmel köszönti az új munkatársakat s munkájukra Isten gazdag áldását kéri.

8. sz. Borbély Sándor lelkészi, Domahidy István világi aljegyző mivel tanácsbírókká választottak, viselt egyházmegyei aljegyzői tisztségükről lemondanak.

Közgyűlésünk a lemondást tudomásul veszi s a lelkészi ill. világi aljegyzői állás betöltésére a szavazást július 1-i határidővel elrendeli s ennek végrehajtásával esperest megbizza.

9. sz. Olvastatott a következő belmissziói jelentés.

Belmissziói jelentés.

Nagytiszteletü és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Elöttem van az a belmissziói jelentés, melyet egy esztendővel ezelőtt a Nagytiszteletü és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés előtt telolvastam s mérlegelem azt a munkát, melyet egy év leforgása alatt végeztünk. Egy emberi életben egy év hosszú idő, az idő homokórája sokszor fordult meg ezalatt az idő alatt s hogyha az elmúlt időre visszatekintünk, nem tudom, hogy nyugodt lelki-

ismerettel mondhatom-e azt, hogy előre haladtunk? Komoly vizsgálatot s komoly kritikát kell gyakorolnunk, mert éppen ez az a munkamező, ahol nem a statisztikai számadatok, nem a jelentésekben foglalt események a fokmérői a munkának s nem hoszuságmérővel állapítjuk meg az előhaladás mértékét, hanem a lelkiismeret szavával kell válaszolnunk, hogy vajjon megtetük-e amik reánk bizattak, vagy pedig csak egy esztendő hullámverése vonult el fejünk felett s mi észrevettük, mert ismét rövidebb az életünk egy esztendővel, de öregebbek letünk-e a munkában s gyülekezetünk lelki életében tapasztaljuk-e egy esztendőnek áldását?

Ha most egy esztendei belmissziói jelentésemet a maival mérlegre kellene tennem, azt hiszem nagyon kevés kilengést mutatna az egyensúly jelző s mégis úgy érzem, hogy mai jelentésemet súlyosabbnak mutatná a múlt évinél. Ez első kijelentésre megnyugtató megállapítás, mert kezdetleges, rendszertelen tapogatózásunk, ha egy lépéssel is előbbre juttat, nem dolgoztunk hiába.

Kétségtelen, hogy a belmissziói munkának nem a paragrafusok a meghatározói, mert annak a meghatározója a lelki készség s értékmérője a lelkiismeret. Mégis a munkánk nagy akadályát e szervezetlenségünkben látom. Igen sokszor egyedül állunk ezen a mezőn, mint a távolba tekintő pásztor, kire ráborult már az est szürkület homálya s kereső szemmel tekint a messzeségbe az elszéledt nyáj után. Ha hang hallatszik a távolból idegen az s nem visszhangja a pásztor szeretettel teljes hívogatásának.

Egyházi szervezetünk mai presbitériuma nincs még eléggé előkészítve erre a munkára s általában kevés kivétellel azt hiszi, hogy az anyaszentegyházért való munka csak abban áll, hogy a gyűléseken az egyház anyagi ügyeivel különösen a személyi kérdéseknél foglalkozzunk, a többit majd elvégzi a tiszteletes ur, azért pap.

Református keresztyénségünk „mindnyájan papok vagyunk“ még idegenszerű, sőt sok helyen ismeretlen, pedig az Isten azért állított őrállóul az Ő országának a terjesztésére, hogy az anyaszentegyház fogalma minél inkább kiterjesztessék, kikristályosodják és érezze annak minden tagja, hogy ennek a lelkiközösségnek nemcsak bejegyzett tagja, hanem részese azoknak a lelki javaknak, melyeket a Jézus Krisztus osztogat az Ő követőknek, amely javaknak birtokosa az anyaszentegyház.

Lelki ráhatásra és ránevelésre van szüksége elsősorban presbitériumainknak, hogy megértsék a nagy parancsolatot: „elmenvén, tegyetek tanítványokká minden népeket.“ Ha ez a parancsolat annyira meggyökeredzik hiveink lelkében, mint a „ne ölj“ „ne lopj“ s ennek a jegyében indulnak el hiveink az evangéliumi munkára, akkor hiszem színesebb virágokat tudok majd én is bemutatni a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés előtt.

Lelkipásztoraink igyekeznek mindenütt megfelelni azoknak a kötelességeknek, melyeket az új idők parancsolólag irnak elő s melyeket felsőbb hatóságaink elrendelnek. Fogymatkozások, hiányok észlelhetők, mik különféle okokban lelik magyarázatukat. Egyfelől lelkipásztori készségünk, még ha a buzgóság és a jószándék meg van is, lelkünkben nincsen úgy kifejlődve, amennyire szükség volna rá. Nevelésünknel hiányzott a lelkipásztori készség kifejlődéséhez szükséges lelki ajándékok fejlesztésére való törekvés, pedig eredményes belmissziói munkát végezni nélkülül nem igen lehet. Nagy akadály igen sokszor, hogy megfelelő helyiség sem áll rendelkezésre, bár ezen a templomoknak világitásra való berendezésével, mint azt egyik-másik gyülekezetünkben már teszik is, lehet segíteni. Egyelőre megkell elégedni az iskolával, míg odafejlődnek gyülekezeteink, hogy gyülekezeti terem építéséről gondoskodhatnak. Legnagyobb

akadálya azonban a belmissziói munkának legtöbb helyen a presbiteriumok közönye, vagy pláne ellenséges magatartása. Ezért szükséges a belmissziói bizottságok megalakítása, olyan egyháztagokból, akik megértéssel viseltetnek a munka iránt érdeklődést mutatnak s a segítségre is készek.

Gyülekezetünk tagjaiban a missziói gondolkozást kell elsősorban felébreszteni s bevinni közgondolkozásaikba az egymásért való felelősség tudatát. E célt igen helyesen szolgálhatnák a vallásos estélyek, melyek tervszerű programmal lennének tartva s fokozatosan vezetnénk rá hűveinket azokra a gondolatokra, melyek a belmissziói munka iránt felköltenék az érdeklődést. Nagyban akadályozza belmissziói munkákat az anyagi erő hiánya s ezt még kevés presbiteriumunk értette meg, hogy ezért anyagi áldozatot is kell hozni. Míg ezeket a nehézségeket nem tudjuk kiküszöbölni, belmissziói munkánk fogyatékos lesz.

Belmissziói munkánk kezdő lépése a vasárnapi iskola, amely egyházmegyénkben Kismajtény kivételével be van vezetve minden egyházközségünkbe, Dobrán 4, Gencsen 2, Nagykárolyban 3 csoporttal működik. A vezetője legtöbb helyen a lelkész és tanító, vagy tanítónő Nagykárolyban egy bibliaköri tag is működik, mint csoport vezető. Legtöbb helyen az iskolai év folyamán tart. Berében, Bövelyben, Irinyben egész éven át. Erendréden a téli hónapokban szünetel. 16 egyházunkban ez idő szerint, amint a beérkezett jelentésből kitűnik 770 vasárnapi iskolás növendék van. Ezek a gyermekek a vasárnapot legalább a vasárnapi iskola látogatása által is megszentelik.

b. Bibliakör már 14 egyházunkban működik, itt határozott haladás tapasztalható, mert a múlt évben még csak 6 egyházunk számolt be az ifjúsági munkának a bibliakörökben való gyakorlásáról, ma azonban Erkörtvélyes, Kismajtény, Szaniszló kivételével mindenütt megvan alakítva a

bibliakör és pedig nemcsak az ifjuság között folyik ez a munka, hanem a felnőttek is különös előszeretettel gyakorolják a bibliaiórákat. Nagykárolyban 4 bibliakör működik s legnépesebb a felnőtt bibliakör. Ugy látszik hűveink kezdik megérezni azt, hogy milyen csodatevő ereje van az evangéliumnak s mint forráshoz igyekeznek szomjúságukat enyhíteni. Az összes bibliaköri tagok száma 307, fel kell tételeznem, hogy csak azokat jelentették be lelkésztestvéreim, akik tényleg járnak is s az evangelizáló munkának részesei, mert a számmal keveset érünk, fő, hogy ezek csakugyan élő tagjai legyenek anyaszentegyházunknak. Mult évi reményemben csakugyan nem csalódtam, mert ifju lelkésztestvéreink, kik már abban a szellemben nőttek fel, amely az evangéliumi munkára ránevel, komoly meglátással fogtak hozzá a gyülekezeti munkához, hogy elsekélyesedett hitéletünket mélyebbé, tisztábbá tegyék. Jóllehet az eredményhez bizonyára hozzájárult az egyházkerületi határozat, de ha valaki ennek a munkának az áldását megtapasztalja, nem kell többé kényszerítő erejü határozat, mert azt a lelki készség fogja azután sarkalni.

A bibliaköröket csaknem kivétel nélkül a lelkészek vezetik, néhány helyen a tanítónő vezetésével. Nagykárolyban és Börvelyben a segédlelkészek is közreműködnek ebben a munkában.

c. Egyházi Énekkar ma már 10 helyen van, kettővel több, mint tavaly: Bere, Dobra, Érendréd, Erkörtvélyes, Gencs, Géres, Iriny, Nagykároly, Szaniszló. Ezek az Énekkarok nagy segítségére vannak belmisziói munkánknak a vallásos estélyek rendezése körül s fejlesztik az ének kultúrát, ahol lehet mindenütt megszervezendő, sőt sok helyen különösen az ifjuságot ezen keresztül lehet összetartani.

Vallásos estélyek, ünnepélyek, kulturelőadások tartásáról több helyről érkezett be jelentés s úgy tűnik ki, hogy ez igen alkalmas terület a lelkek megnyerésére. Egyrészt az ujszerűségével

hat, másrészt arról, tesz bizonyosságot, hogy népünk kulturigénye megnövekedett s ma már nem elégszik meg azzal, hogy vasárnap esetleg kétszer hallgassa az Isten igéjét, hanem megragadja az alkalmat, hogy gyönyörködtesse lelkét mindabban, ami szép, ami kedves s amiből épülést szerezhethet. E téren azt az előnyt, amely népünk lelki művelődésének vágyakozásában mutatkozik ki kell használnia s a kínálkozó alkalmat megragadva nem szabad müveletlenül hagyni a talajt. A lélek szomjuhozik s ha nem találja meg a maga nemes lelki épülésének a kielégítését az ő falujában, akkor könnyü szórakozásokat keres, megtölti lelkét a pornográf irodalom mérgező termékeivel s nem a lelki épülés terén nyer kielégülést a maga művelése. Több egyházunkban, mint pl. Dengeleg, Erendréd, Gencs, Géres, Iriny rendszeresen be van vezetve a vallásos estélyek tartása, adventtől sőt Géresen októbertől husvétig, illetve virágvasánapiig. Berében adventtől husvétig 1 énekóra és 1 evangelizáló összejövetel tartatott hetenként. Börvelyben a vallásos est jövedelme kulturház építésére fordított, Dobra 6 vallásos estély tartásáról tesz jelentést. Erkörtvélyes 8 vallásos estély 2 gyermekelőadást s két ünnepélyt tartott, a befolyó jövedelem a szegény gyermekek felruházására fordított. Kis-majtény 2. Királydarócz, 4, Krasznaszentmiklós, Nagykároly 6 vallásos estély, illetve ünnepély tartásáról tesz jelentést. A mult évben megtartott Református Nagyhéten legtöbb egyházunk képviseltette magát, vajjon vettek-e épülést, ebből a nagy lelki indításból hiveink és presbitereink! ? Örömel állapíthatom meg, hogy már több helyen gyülekezeti terem, illetve kulturház építésére gondolnak, ami azt mutatja, hogy az evangéliumi munkához komoly törekvéssel igyekezünk az egyik legszükségesebb eszközt megszerezni. Isten áldása kísérelje nemes törekvéseket !!

A vallásos estélyek jövedelmei több helyen a legkeresztyénibb jótékony célra fordított: a

szegények segítése, iskolás gyermekek felruházása. A jótékonyság ilyen gyakorlása kedvet talál az Isten előtt!!!

Nőszövetségünk, mely még most van alakulóban, úgy látszik már megkezdte a munkát. Ezen a téren Nagykarolyból már igen szép eredményeket lehet jelenteni, hol a már 3 éve alakult Nőegylet, Nőszövetségnek átalakítva szélesebb mezőn kezdte meg működését, sok szegény gyermek és sok nyomorgó szegény tudna erről bizonyosságot tenni, akik egész éven át érzik Nőszövetségünk áldásteljes munkálkodását. Nőszövetség megalakult Berében, 17, Börvelyben 120, Dobrán 64, Erkörtvélyesen 92, Gencs 63, Irinyben 50, Királydarócon 43, Krasznaszentmiklóson 10, Nagykarolyban 280 taggal, ha mást. nemcsak azt vesszük figyelembe, hogy mintegy 7—800 református nő kapcsolódik bele gyülekezeti életünk munkájába, már az is eredmény, mert a szépre és jóra fogékonyabb női lélek foglyul ejti azokat a hiveinket is, a kik ma még ennek a munkának az áldását nem ismerik. Bizonyára a Nőszövetségi munkának az eredménye, hogy mintegy 38782 Lei jótékony célra fordított adományról tesznek említést a jelentések, de több helyen a befolyt perselypénzek, illetve adományok összegszerűleg megemlítve nincsenek. Ez a belhírsziói munka, ha megerősödik még sok könnyet fog felszárítani, sok sóhajt fog elnyomni, mert református nőink buzgólkodni fognak abban, hogy szolgájanak s ennek a szolgálatnak jutalma a mennyei Atyától van.

e) Az Evangeliumi Keresztyén Világszövetség imahetét megtartották Bere, Géres, Királydaróc, Nagykaroly egyházakban. E ma még közöttünk ismeretlen evangeliumi munka különösen Géresen és Nagykarolyban igen szép érdeklődést váltott ki. Felébredt hiveinkben az egymásért imádkozásnak szükségessége s áldásos volta, a megállapított program szerinti témáknak a kifejtése, különösen Nagykarolyban megragadta a lelkeket s esté

ről estére mindig többen igyekeztek ennek a lelki közösségnek az áldásait venni. Igen jó alkalom volt a felnőtt gyülekezeti tagoknak bibliakörbe való összegyűjtésére.

f) Hívek látogatásáról több lelkészársam jelent, azonban úgy érzem, hogy ezen a téren még nagyon kezdők vagyunk. Pedig az egyháztagok látogatása igen jó alkalom a különféle belmissziói munkának a megismertetésére s a házi istentiszteletek bevezetésére. Itt feltétlenül szükséges, hogy ezt presbiter társaságában tegyük mert ez a legjobb alkalom, hogy a presbitereket munkába állítsuk és érezzék híveink így, hogy a lelkipásztornak nemcsak családias beszélgetésre ment el, hanem a lelki életre kíván hatást gyakorolni. Az iratterjesztésnek igen jó módja, ilyenkor adjon valamilyen emléket a lelkész a különféle vallásos traktátusokból, amelyeknek tartalma esetleg vonatkozásban áll azzal a hívéssel, vagy azzal a családdal.

A beérkezett belmissziói jelentésekből némi haladás állapítható meg, azonban ne felejtsük el, hogy még nagyon töretlen a talaj, sok odaadó, buzgó munkára van még szükség, amikor majd ennek a vetésnek szárba szökkenését és aratását látjuk. Csak ne csüggedjünk, fel kell vértézni magunkat az evangélium erejével, mert még sok helyen fogunk ellenállásra találni. De a remény biztat s hitünk bátorít, hogy ezen a munkán meglesz az Isten áldása. Ha Isten velünk, kiesoda ellenünk!?

Nagytisztelätü és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Belmissziói jelentésemet ezekben voltam bátor megtenni. Igyekeztem a jelentésekből kivenni belmissziói munkák hiányait, fogyatkozásait is. Ha szintelen ez a kép, melyet gyülekezeteink lelki életéről bemutattam, méltóztassanak a hiányokat emberi fogyatkozásainknak betudni. A szántás megindult, a magvetés folyik, de sok helyütt a porhanyító eső még nem eredt meg s az evangélium

ekéje még nem tud belevágni mélyen a lelkekbe hogy kiforgassa onnan a közöny, a nemtörődés, a világiakban való szerfeletti elmerülés és néha ellenséges indulatok dudváit.

Ma még a jövő ígérete áll előttünk, de hiszem, hogy ennek a munkának meg lesz majd a gazdag aratása.

Az Isten kegyelme pótolja ki a fogyatkozásainkat!!

Belmissziói jelentésem kapcsán a következő határozati javaslatot van szerencsém előterjeszteni:

Egyházmegyei közgyűlésünk elrendeli, hogy Kismajtény legkésőbb a következő iskolai év beálltával a vasárnapi iskolát vezesse be s a többi egyházközségek, ahol még a biblikörök megalakítva nincsenek, a belmissziói munkának ezen ágát vezessék be.

A belmissziói munka megszervezése végett megalakítja újólág az egyházmegyei belmissziói bizottságot, melynek hivatalból tagjai: esperes, egyh. m. gondnok, mint elnökök, az egyházmegyei belmissziói előadó s 3 lelkész, 3 tanító, és 3 presbiter az egyházmegyei közgyűlés által 3 évre választva. Belmissziói bizottsági tagoknak megválasztja: Veress Kálmán, Gargya Géza, Vöröss Zoltán, lelkészeket, Ottmayer Gyula, Bartha István, Danes Sándor tanítókat, Pásztóhy Dénes, ifj. Joó Lajos, Bay Miklós persbitereket s ezt a bizottságot utasítja, hogy dolgozza ki a belmissziói programot s adjon irányítást a különböző belmissziói munka végzésére.

Már most elvileg kimondja, hogy a Református Nőszövetség egyházmegyei tagozatát megalakítja s az alakuló gyűlés összehívásával Esperest megbizza. Az 5/1929. sz. határozatban foglalt rendelkezések a köri értekezletek tartására vonatkozólag nem hajtattak végre, ennek végrehajtását ismét elrendeli.

Felkéri Esperest, hogy a megajtendő egyházlátogatás alkalmával kísérje figyelemmel, hogy mennyiben hajtattott végre a fenti számú egyházmegyei közgyűlési határozatunk s a szükséghez képest járjon el.

Ezen javaslatom elfogadását kérve, maradok a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei közgyűlésnek

Nagykároly, 1930. május hó 8.

alázatos szolgája :

Gönczy Sándor

egyh. belmissziói előadó.

Egyházmegyei közgyűlésünk a belmissziói jelentést örömmel veszi tudomásul s az abban foglalt javaslatokat határozati erőre emeli.

10. sz. Tárgyaltatott a nagyenyedi református tanítóképző intézet igazgatóságának a kérelme, melyben az intézet részére egyházmegyéinktől anyagi támogatást kér.

Egyházmegyénk megértve a nagyenyedi református tanítóképző intézet segélykiáltását s mér-

legelve az intézet helyzetét, anyagi támogatását késséggel ajánlja fel a nagyenyedi református tanítóképző intézetnek, egyházmegyénk, illetve egyházkerületünk részére azonban bizonyos jogokat kíván fentarítani magának. Kimondja közgyűlésünk hogy lélekszám után 1 Leuval járul hozzá a nagyenyedi református tanítóképző intézet szükségleteinek fedezéséhez, azonban kiköti a maga részére azt, hogy az intézetben végzett növendékek közül évenként egy, esetleg két növendéket tartozik kibocsátani szükség esetén egyházmegyénk illetve egyházkerületünkbe ha egyházmegyénkben üresedés nem volna. Egyházmegyénk által adott segélyben elsősorban a mi fiaink részesüljenek s a segélyezett ifjak kötelesek egyházmegyénkben, illetve egyházkerületünkben legalább 5 évi tanítói szolgálatot teljesíteni.

Jelen határozatát jegyzőkönyvi kivonatban a nagyenyedi református tanítóképző intézet igazgatóságának megküldeni rendeli.

11. sz. Tárgyaltatott a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés által a letett 47—1929. sz. egyházmegyei közgyűlési határozat világosabb megfogalmazás céljából.

Irjon fel, illetve hasson oda a Királyhágó melléki egyh. ker. feliratával s zsinati képviselői útján 1. hogy az E. T. I. t. c. 15. és 144 § ai oda módosítsassanak, hogy

a lelkészi, kántori, tanítói egyházi földek azon minimuma, mit az érvényben lévő agrártörvény előír kiszakittassanak, megszerettesse- nek és biztosittassanak jelzett célokra az egyházak által, mint díjlevél szerinti járandóságok.

2. Az érvényben levő díjlevelekben biztosított termény, természetbeni járandóságok hiánytalan és határidőhöz kötötten pontos kiszolgáltatását minden eshetőségtől függetlenül kezelje az egyházközség maga. A most készí- tendő zsinati törvényekben ha ezt lehetetlen kivinni, hogy a lelkészi, tanítói javadalmak egyenlők le- gyenek s azok egy központi pénz- tárból fiztessenek, ha lehetetlen elkötelezni az egyházakat a java- dalom minimálisan egyenlő mér- tékére is, legalább a most hiva- tott s általában e vonalon érvény- ben levő paragrafusok a javadal- mak biztosítására az egyházaknak szabad kezét annyiban korlátozza, hogy elkerülhető legyen a jövő- ben előreláthatólag mind gyako- ribb, nagyobb és veszedelmesebb jellegű díjlevél ügy. Mentessese- nek az egyházi hatóságok ezek- ben ítélkező, békéltető bíróság- terhétől s a lelkészeink az anyagi nyomortól.

12. szám. Tárgyaltatott a csomaközi misszió ügye s olvastatott a csomaközi lelkész missziói jelentése.

Egyházmegyei közgyűlésünk mivel az egyházkerületi közgyű- lés 213—1929. szám a. hozott hatá-

rozatával közgyűlésünk 40—1929 sz. határozatát nem fogadta el, a csomaközi missziói központ létesítése tárgyában hozott fenti határozatot fenttartja azzal a módosítással, hogy az ott felsorolt szórványok közül a Nagykárolyhoz 3 kilométernyire fekvő Kláramajort kihagyja. Csomaközhöz, mint központhoz csatolja illetve továbbra is felügyelete alá rendeli Mezőpetri, Mezőterem, Dégenfeld tanya, Reszege, Fény, Csanáros szórványokat s kéri ennek a Főtiszteletű Egyházkerületől megerősítését, mert határozott véleménye az, hogy Csomaközt, mint missziói egyházat akkor is fent kell tartani, ha az egyházkerület által most utalt missziói segílyt fel kellene is emelni, mert másként az amugy is megfogyatkozott csomaközi s szórványbeli református hiveinket könnyen elveszithetnénk, de veszedelemben látnánk ugy a templomot mint lelkeszi lakást s le kellene mondani mindenkorra arról a reményükről, hogy az igen tekintélyes értékét képező földbirtokot valaha is visszaszerezhessük.

Felolvasott missziói jelentést azzal veszi tudomásul hogy a legközzelebbi jelentésben tüntesse fel a szórványoknak a távolságát is pontosan kilométerekben kifejezve.

13. szám. Tárgyaltatott a géresi ref. egyháztanács pótadó kivetés iránti kérelme.

A géresi presbiterium 9—1930. szám alatti azon határozatát, melyben az iskola és lelkészlakás renoválási költségeiből 24.802 Lei fedezetlen kiadás fedezésére pótladó kivetését mondotta ki, az E. T. III. t. c. 16. §. alapján az engedélyt megadja azzal, hogy a kivetésnél a hiavtkozott szakasz rendelkezése betartandó lesz.

14. szám. Tárgyaltatott a géresi református egyház presbiteriumának 1930 április 9-en tartott gyűlésének 7 sz. határozata, melyben új adókulcsának jóváhagyását kéri.

Az eddigi adózási rendszer megváltoztatása tárgyában hozott presbiteri határozathoz a jóváhagyást az egyházmegye megadja, mert az E. T. I. t. c. 22 § 3. pontja szerint az egyházközségi közgyűlés a kerület jóváhagyása mellett meglelt szüntette s így a kivetésre a presbitérium jogosult.

15. sz. Királydaróci presbitérium betérjeszti 1929. évi jun. hó 22. napján tartott gyűlésének 3. sz. határozatát, melyben egyfelől a Szabó Lajos és társaival 6 évre kötött haszonbérleti szerződést a temetői földterületre, másfelől a Csorba Lászlóval ugyancsak 6 évre kötött haszonbérleti szerződést a kántori földre — kéri megerősíteni, valamint kéri tudomásul venni a f. évi febr. hó 15-én tartott gyűlés 3. sz. a. hozott határozatát, melyben Dr. Biró Jenővel 1931—1937-ig lakbérleti szerződését meghosszabbítja, kikötve, hogyha az épületre iskolai célból szükség lesz, bérlő félévi felmondási idővel az épületet egyháznak átadja.

Egyházmegyei közgyűlésünk mindkét szerződést, melyekben egyház a maga jogait körül irta, tudomásul veszi, úgy szintén a Dr. Biró Jenővel kötött megállapodást, azzal az utasítással, hogy ha egyháznak felekezeti iskoláját felállítani sikerül, az épületet annak a célnak minden körülmények között adja át.

16. sz. Targyaltatott a királydaróci presbitérium f. é. márc. hó 2. án tartott gyűlésének 6. sz. határozata, melyben kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy a gazdálkodásra tekintettel engedje meg egyházközségi közgyűlés tartását.

Egyházmegyei közgyűlésünk hivatkozással arra, hogy 20/925. sz. határozatával az egyházmegye összes egyházaiban a közgyűlés tartása alól felmentést kért, amely határozatot az egyházkerület is megerősített, de hivatkozással a 181/927 sz. egyházkerületi határozatra is melyben az egyházkerületi közgyűlés egyik presbitériumunk hasonló természetű kérését elutasította s végül tekintettel arra is, hogy ebben a kérdésben a zsinat az E. T. I t c. tárgyalása során ugyis intézkedni fog királydaróci presbitérium kérelmét elutasítja.

17. szám. Targyaltatott a királydaróci presbitérium 1930 jan. hó 18. án tartott gyűlésének 3. sz. határozata, melyben presbitérium ki mondja, hogy a lelkészi díjlevélben foglalt 45 köből (rostált kétszeres élet) búza természetbeni

járandóságot a 99 véka takarékmagtári kamatjának hozamából fizeti már a f. év.-től kezdve a megmarat 9 véka buzát pedig a tőkéhez csatolja, s ezzel kapcsolatosan a takarékmagtári alapszabály 4, 5, pontjának módosítását is kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk bár mérlegeli a királydaróci presbitérium ama törekvését, hogy a lelkészi díjlevélben foglalt természetbeni járandóság az egyház takarékmagtárának kamatjából nyerjen fedezetet s vonatkozó határozatot hallgatólagosan tudomásul veszi: azonban nem engedi meg, hogy ez a határozat a lelkészi díjlevélben foglalt természetbeni járandóságnak kiszolgáltatását bármi tekintetben kétségessé tegye. Az 1930. évre vonatkozó megállapodást lelkész és presbitérium között tudomásul veszi azzal az utasítással, hogy esetről esetre határozza meg presbitérium a lelkészi díjlevélben foglalt terménybeli járandóság kiszolgáltatásának a módját, mert az ilyen presbiteri határozat, ha felsőbb egyházhatósági megerősítést nyerne igen alkalmas volna arra, hogy ha a takarékmagtár fizetési képessége valamilyen nemvárt oknál fogva megszűnnék, hogy lelkész a díjlevélben biztosított jogát akár részben, akár teljes egészében elveszítse.

Az alapszabály módosítását célzó határozatot, épen az indokolásra tekintettel feloldja.

18. szám. Tárgyaltatott a csomaközi egyház lelkeszi lakásának renoválására beterjesztett költségvetés a bemutatott műszaki leírás és vázrajz alapján.

Egyházmegyei közgyűlésünk a csomaközi lelkeszi lakás renoválását, illetve helyreállítását a bemutatott vázrajz szerint a beterjesztett költségvetés alapján szükségesnek mondja ki, azt engedélyezi, illetve jóváhagyja s a költségek fedezéséről való gondoskodás végett pártolólág terjeszti fel egyházkerületi közgyűléshez s kéri a Főtiszteletű és Méltóságos egyházkerületi közgyűlést, hogy a csomaközi egyház düledező paróchiája az összeomlástól megmenthető legyen, hogy úgy a 30.000 Lei-s építési segélyt, mint a 30.000 Lei-s kölcsönt megadni méltóztassék.

19. szám. Tárgyaltatott a lelkeszegyesület javaslata, mely szerint az I. t. c. tárgyalás végett letétetett egyházmegyei közgyűlésünk elé, mely a lelkeszegyesület gyűlésén teljes egészében felolvastatott a vonatkozó határozati javaslattal.

Egyházmegyei közgyűlésünk a lelkeszegyesületi közgyűlés indítványát figyelembe véve a zsinati I. t. c. érdemi tárgyalásába nem bocsátkozik, mivel az egész törvénycikket részletesen kívánja tárgyalás alá venni, ezért az elnökség vezetésével egy bizottságot küld ki, melynek feladatául tüzi ki, hogy a zsinati I. t. c.-t vegye tárgyalás alá, tegye

meg észrevételeit, esetleg módosító javaslatait, indítványait, szerezzé be összehasonlítás végett a magyarországi zsinati törvényjavaslatot s mikor munkájával elkészült, őszi egyházmegyei közgyűlésünk elé terjessze be határozati javaslatát, amikor közgyűlésünk e rendkívül fontos tárgyban érdemileg fog határozni.

Bizottság tagjaiul kiküldi esperes s egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Kovács Lajost, mint előadót, Gönczy Sándor, Borbély Sándor, M. Szabó Miklós lelkészi, dr. Kölcsey Ferencz, dr. Falussy Arpád, Sz. Gáspár Pál világi tagokat.

20. szám. Dobrai Református Egyházi Énekkar beterjeszti megerősítés végett alapszabályát.

Mivel alapszabály sok helyen nem felel meg azoknak a kívánalmaknak, amelyekkel egy alapszabálynak birnia kell, közgyűlésünk alapszabályt pótlás végett visszadja.

21. szám. Tárgyaltatott a kismajtényi ref. egyház presbiteriumának 1930 január 11-én tartott gyűlése azon határozata, mellyel a takarékmagtár készlet eladásából befolyt összegből nagy szótöbbséggel — a beszolgáló lelkész javadalmát fizetni akarja.

Bár az E. T. II. t. c. 82. §. szerinti esperesi eljárást — a beszolgáló lelkész javadalmát illetőleg — a csatolt jegyzőkönyvi

határozatból nem lehet megállapítani, hogy a pesbiterium el ne fogadta volna s azt se, hogy mennyi az összeg, illetve mennyi az amennyire a II. t. c. 80. §-a alapján a fizetéskiegészítésben részesülő kismajtényi gyülekezet — káplán tartási általány nem léteben — ennek mellőzése, vagy igénybevétele mellett a 82. § szerint a nt. esperes ur által köteleztetett, mivel ugyancsak a 82. § szerint a kegyeleti időre a lelkész özvegye lakást és ellátást köteles adni a beszolgáló lelkésznek: mégis, hogy a kismajtényi egyház a beszolgáló lelkészt a takarékmagtár készlete eladásából befolyt pénzből fizesse, meg nem engedhető. Azt jóváhagyja, hogy az I. t. c. 15. §-a szerint, hogyha e szükséglet fedezésére másként nincs lehetőség: ezt a magtár alapból kölcsön útján fedezzék. De e kölcsöntőkét is és %-jait is az egyház köteles, hogy visszafizesse.

22. szám. Főtiszteletü Püspök Urunkat I. Mihály király Ófelsége nevében a magas Régenstanács a Román Koronarend főtiszti rangját: „Mare Ofițer al Ordinului Coroane Românei” adományozta: E magas kitüntetés annak az odaadó munkának az eredménye, melyet szeretett ösz főpásztorunk kifejt s annak a szolgálatnak jutalmazása, mellyet olyan odaadó fáradhatatlan lelkesültséggel végez hivei, népe s a közjó javára.

E magaskitüntetés alkalmával egyházmegyei közgyűlésünk Püspök Urunkat meleg szeretettel s tisztelettel teljes ragaszkodással táviratilag üdvözli s kéri

a Mindenható Isten kegyelmét, hogy áldását még sokáig terjessze ki reá és munkásságát tegye gyümölcsözővé és áldottá.

23. szám. Tárgyaltatott az egyházmegye tanító egyesületének 1930. máj. hó 7. napján tartott közgyűlésének határozata, melyben a királyhágómelléki egyházkerület tanítóinak Nagyváradon 1930. márc 12-én tartott közgyűlésén a tanítói nyugdíj rendezése ügyében szerkesztett memorandum pártfogását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk méltányosnak találja a tanítóság kérelmét, tudván azt, hogy a tanítók jobb jövőjéről való gondoskodás által, iskoláink fennmaradását reményli biztosítani, ezért a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

24. szám. A Nagykárolyban 1929. V. 5 -én készült ideiglenes szerződés szerint a nagykárolyi református egyház képviselője eladta Jeremiás János postaaltiszt, nagykárolyi lakosnak a nagykárolyi 1991 tkvi betétben 1550/7 hr. sz alatti 361 □ öl területű ingatlant 23,500 leu vételárért. Majd ettől a vételi ügylettől a felek kölcsönösen elállottak, illetve az egyház az említett ingatlan részt eladta Zsurzsa Emilia nagykárolyi lakosnak 23,500 leuért, erről az egyházker. közgy. 111—1929. sz. határozata folytán végleges szerződés készült. Jeremiás János egy írásbeli nyilatkozatban kötelezőleg kijelentette, hogy a fenti területről lemond Zsurzsa Emilia új vevő javára, beleegyezik, hogy az egyház az utóbb nevezettel kösse meg a vételi szerződést és az általa már befizetett vételár részlet és késedelmi kamatok az új vevő javára legyenek beszámítva, egyuttal

lemond az egyházzal szemben esetleg létezhető igényéről. A nagykárolyi egyház képviselője a 2. eredeti példányban kiállított végleges szerződést most beterjeszti az egyházmegyei közgyűlés elé jóváhagyás végett és egyben kéri tudomásul venni, hogy Jeremiás János a vételtől elállott.

Az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi, hogy Jeremiás János a nagykárolyi 1991 tkvi betéti 1550/7 hr. sz. a. a nagykárolyi egyház tulajdonát képező ingatlanra vonatkozó vételi ügylettől elállott s hogy ezt az ingatlant a Nagykárolyban 1930 március hó 11-én kelt végleges adás-vevés szerződés alapján Zsurzsa Emilia vette meg 23,500 leu vételárért s az ily értelemben készült adás-vevési szerződés két eredeti példányát jóváhagyási záradékkal ellátva a Főtisztelű és Méltóságos egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti annak 111 — 1929 számú határozata értelmében.

25. szám. Tárgyaltatott az érdengelegi egyház ügye. Egyházmegyei közgyűlésünk 47—1929. számú határozata alapján az érdengelegi presbiteriumot provizorikusan felfüggesztette s megbizta az érkörtvélyesi presbiteriumot az érdengelegi egyház ügyeinek vezetésével, mivel dengelegi presbiterium a fent hivatolt egyházmegyei határozatban foglaltakat nem teljesítette, esperes a felfüggesztést foganatosította s kiküldte Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkészt, hogy az egyház vezetését vegye át. Megbizott felügyelő lelkész Veress Kálmán irinyi lelkész társaságában május hó 1.-én a dengelegi egyházközségben megjelent s felszólította kurátort s presbitereket az egyház értékeinek átadására.

Megjelent presbiterek, névszerint: Varga Elek gondnok, A. Varga Eerencz, Kozák Ferencz, Varga Imre, Papp András felügyelő lelkész kétszeri félhívására, melyről a csatolt jegyzőkönyv tanuskodik — sem voltak hajlandók az egyház értékeit átadni s a felsőbb hatóság rendelkezésének ellenszegülve az egyház vezetésének átadását megtagadták. Az összegyülekezett egyháztagok fenyegető magatartásával kényszerítették felügyelő lelkészt, kit helybeli lelkész is kérte erre, hogy Borbély Sándor lelkész ellen panaszait vegye jegyzőkönyvbe. A felbujtott tömeg olyan veszélyes és fenyegető magatartást tanusított, hogy Borbély Sándor lelkészt megakarták rohani, megfenyegették, hogyha 24 óra alatt el nem távozik a községből, kihurcolják, sőt életveszélyes fenyegetésükben kilátásba helyezték, hogy az élete sincsen biztonságban, ugyanakkor a templomot lelkész előtt bezárták és kijelentették, hogy többet a templomba be nem eresztik, a templom kulcsát Varga Elek gondnok magához vette és az istentisztelet tartását megakadályozták. Így már május hó 4.-én vasárnap Dengelegen istentisztelet nem tartatott. Lelkész jelentése szerint április 28.-án Varga Elek gondnok és id. Németi József egyháztag lelkészt lakásán felkeresték és tudtára adták, hogyha az egyház átadását meg nem akadályozza, megakadályozzák ők.

A beérkezett iratokból megállapítható, hogy az egész mozgalomnak vezetője maga a presbiterium.

Egyházmegyei közgyűlésünk felháborodással értesül a dengelegi presbiterium, egyháztagok magatartásáról s szomorúan látja, hogy ezek az emberi mivoltukból kivetkőzött emberek megtagadnak egyházat, vallást, Istent s fajt, mert fékezhetetlen gyűlölködésükkel és makacsságukkal ve-

szélyeztetik az amugy is nehéz körülmények között levő egyházat s romlásba döntik anyagilag és erkölcsileg e maroknyi, egykor szép multtal bíró gyülekezetünket.

Ezzel a megdöbbenő magatartásukkal kihívják maguk ellen az emberi és isteni igazságszolgáltatás teljes mértékét s ez erőszakos törvénytípró, egyházi és világi törvényt semmibe vevő s a társadalmi rendet felforgató anarchikus törekvéssel szemben egyházmegyei közgyűlésünk a legszigorubb megtorlást alkalmazza, minden áron, ha kell, karhatalomnak az igénybevételevel is határozatának éroényt szeriz. Varga Elek gondnok, A. Varga Ferenc, Kozák Ferencz, Varga Imre, Papp András presbiterek ellen a fegyelmi eljárást az E. T. V. t. c. 42. §-a b pontja alapján, az E. T. V. t. c. 34. §. 2. 3. 4. és 7. pontokba ütköző fegyelmi vétségek miatt a vizsgálatot elrendeli, az E. T. I. t. c. 47 §-a alapján az egész presbiterium felfügesztését továbbra is érvényben hagyja, az egész presbiteriumra minden az eljárásukból és mulasztásukból származó s egyházat ért károsodásért az E. T. I. t. c. 47 §-a alapján vagyonuk teljes mértékéig az anyagi felelőséget kimondja. Megkeresi a közigazgatási hatóságot, hogy Borbély Sándor lelkésznek és családjának és minden vagyonának a teljes jövedelmet biztosítsa, fent megnevezett dengelegi lakosok ellen

az eljárást tegye folyamatba s a kultusztörvény 13 cikkében biztosított „jus advocatiae“ alapján minden tekintetben, a teljes jogvédelmet biztosítsa annyival is inkább, mert ez a jelenség szórványosan, ha nem is ebben a megnyilatkozásban, mint valami lappangó betegség hol itt, hol ott üti fel fejét s ha a közigazgatási hatóság nem lép fel ellene teljes szigorral, futótüzként fog tovaterjedni faji és felekezeti különbség nélkül fogja feldulni az ezházak nyugalalmát, kimondhatatlankárára az erkölcsi s a társadalmi rendnek s a különböző kultur-intézményeknek. Kéri közigazgatási hatóságot, hogy példát statuáljon ez elvetemült emberekkel szemben, a templom kulcsát lelkésznek adassa át s a törvény legteljesebb szigorával járjon el. Fent megnevezett presbiterek, illetve egyháztagok ellen, valamint azok ellen is, akik most még megnevezve nincsenek, de akár a felbujtásban, akár az életveszélyes fenyegetésben részesek, valamint mindazok ellen, akik a törvényes rendet megsértették, illetékes bíróságnál a büntető eljárást folyamathat teszi. Ezen rendelkezéseknek foganatosításával esperes urat megbizzza.

26. szám. Tárgyaltatott a kaplonyi egyház presbiteriumának a kérelme, melyben a már megszavazott 20.000 Lejes egyházkerületi segélynek 45.000 Leire való felemelését kéri, hogy a beterjesztett vázrajz és költségvetés szerint iskolatermét kibővíthesse.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kaplonyi iskolaterem kibővítését a terven és költségvetésen eszközölt helyesbitéssel elfogadja és jóváhagyja s a kérelmet a kért segély megadása céljából pártolólág terjeszti fel egyházkerületi közgyűlésre

27. szám. Tárgysorozat kimerítettvén

elnökség megköszöni a tagok érdeklődését, gyűlést berekeszti.

K. m. f.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1930 augusztus hó 21. napján

Gönczy Sándor
egyh. lelkészi főjegyző

Haras Gyula
esperes

Sz. Gáspár Pál

Lovász Béla

Vörös Zoltán

**A nagykárolyi ref. egyházmegye
közigazgatási pénztárának számadása 1929-ről**

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
<i>I. Esperesi kezelésben:</i>						
1	jan. 25	Aj. levél Sámel és Tsa-nak Géres			15	25
2	jan. 14	Dengelegi presb. büntetés pénz	3000	—		
3	jan. 25	Fórizs Mihályné tanítónő aj. levél			15	25
4	máj. 5	Bódi Mihály esp. káplán utikölt- sége Kispestről Börvelybe			970	
5	—	Nagy Gábor ügyvédnek dengelegi ügyben			150	—
6	—	Berényi részére felvettem a berei perből	7332	—		
7	—	Büntetés pénz Berényi kontra be- rei egyház	500	—		
8	—	Gönczy Sándor részére berei ügy- ben vizsgálatért			393	—
9	—	Vörös Zoltán gencsi lelkész részé- re biblia			90	
10	—	Egyházmegyei gyűlés alkalmával terem takarítás			150	—
11	—	Fuvar e. m. főjegyző részére kerü- leti felterj. alkalmával			300	—
12	—	Rendőrnek e. m. gyűléskor			98	—
13	—	Nagyváradai utiköltség Károlyi ün- nepély előkészítő bizottság tag- ja Tiszteletes Borbély Sándor lelkész részére			1500	
14	—	Nagyváradai utiköltség u. a. célból Esperes részére			1000	—
15	—	14 egyház közig. járuléka	17541	—		
16	—	E. m. jegyzőkönyv 1928 Nyomda- kötség			7910	
17	—	Irodai szükségletek			2495	—
18	—	Fuvar M Szabó Miklós urnak			250	—
19	—	Fuvar Ottmayer Gyulának vizitá- ciokor			20	
20	—	Két Fuvar Nagykárolyba bizott- sági ülésre			300	—
21	—	Esperesi ülésre Nagyváradon jul. 1.			1000	—
22	jul. 4.	Közig költséget átadtam Kovács L. e. m. pénztárosnak			5000	—
Atvitel:			28.373	—	21.656	50

Idő	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
	Athozat :	28374	—	21656	50
	E m. köz. költség Börvelyből	2862	—		
	Autó püspöki vizitációkor Nagy- károlytól Erdődig			1400	—
	Autó ugyanakkor Börvelytől Be- réig vissza			960	—
	Püspöki vizitációkor esperesi nap- díj			600	—
	Írógép szalag			110	—
	Irodai szerek			1555	—
	Berei egyháztól felvett összeget Berényihez küldtem			7332	—
	Előleg Gáspár Pál részére Géresi lelkész választáskor			500	—
	Esperesi tisztelet díj			400	—
	Esperesi postakihordónak			200	—
	Gáspár Pál részére kerületi gyü- léskor			680	—
	„Református Szemle“			407	—
	Csomagoló papír			56	—
	Esperesi előlegezés, mint kölesön	4621	50		
	Összesen :	35 856	50	35.856	50

Börvely, 1929 december 31.

Havas Gyula
esperes.

		<i>II Pénztárosi kezelésben</i>				
1	1929 jun. 4	Esperes urtól átvett banki betét- könyv (878 sz.)	7529	—	7529	—
2	" "	M. Szabó Miklós kerületi képvil- selő nap és fuvardija			780	—
3	" 12	Kovács Lajosnak bizottsági gyü- léskor nap és fuvardij			147	—
4	" "	A 2. sz. tételhez utalvány és portó			14	—
5	jul. 4	Esperes urtól átvettem 1929 re	5000	—		
6	" "	E. m. szvszéki elnöknök írószerek			265	—
7	május 22	Közalapítványok kerülethez kül- désekor porto			48	—
8	jul. 11	Nagypénteki perselypénzek (II.) küldetésekor porto			28	—
		Atvitel :	12529	—	8811	—

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
		Athozat:	12529	—	8811	—
9	nov. 7	Rác Elek koporsójára koszoru			1100	—
10	dec. 20	Gönczy Sándor ker. képvis. nap és fuvardija			1200	—
11	"	Kacsó Károly e. m. jubilans tanács birónak biblia			310	—
12	"	Két utóbbi portója			28	—
13	"	Géresi közig. költség	1628	—		
14	dec. 21	Szaniszlói közalap kerülethez küldésekor porto			11	—
15	dec. 31	Bartha István e. m. tanító képvis. 2 gyül. napdija			200	—
		Összesen:	50 073	50	47.516	50

Bevétel: 50013 50

Kiadás: 47516 50

Maradvány: 2497.—

Erkörtvélyes, 1929. december 31.

Kovács Lajos

e. m. pénztáros.

Megvizsgálta Erdengelegen, 1930. május hó 4.

Borbély Sándor

em. számvsz. elnök.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye közig. pénztárának
költségelőirányzata az 1930. évre.**

Sorszám	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
		Lei	b	Lei	b
I. Fedezet.					
1	1929. évi pénztári maradvány	2497	—		
2	1930 évi járulék az egyházaaktól	22031	—		
3	Géresi lelkészválasztási előleg vissza	500	—		
4	Bankbetét	7529	—		
	Összesen :	32557	—		
II. Szükséglet.					
1	Irodai szerek, esperesi iroda részére			1500	—
2	" " főjegyzői " "			500	—
3	Esperes tiszteletdíja			400	—
4	Esperesi irodának postabélyeg			1000	—
5	Esperesi postakihordónak			200	—
6	Egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyvek kinyomása			7500	—
7	Egyh. ker. képviselők nap- és fuvardija			4000	—
8	Főjegyző tiszteletdíja			200	—
9	Számvévőszék tiszteletdíja			400	—
10	Tanácsbírák tiszteletdíja			768	—
11	Esperesi tulfizetés az 1929. évről			4621	50
12	Előre nem látható kiadások			2000	—
	Összesen :			23089	50

I. Fedezet : 32557.—

II. Szükséglet : 23089 50

Maradvány : 9467 50

Erkörtvélyes, 1929. december 31.

Kovács Lajos
pénztáros.

Megvizsgálta Erdengelegen, 1930. május 4-én

Borbély Sándor
e. m. számv. sz. elnök.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye özvegy-
és árvagyámintézetének 1929. évi
számadása**

Sorszám	Idő	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	
			Lei	b	Lei	b
1	jan. 1	1928 évi pénztári maradvány	200	25		
2	" 15	A népbanki tőke 1928 kamat	1540	—		
3	" "	A népbankba tétetett			1540	—
4	márc 17	A népbank adománya	1200	—		
5	ápr 22	A népbankba tétetett			700	—
6	" 27	Özv Uray Józsefné 1929 évi gyámdija			150	—
7	máj. 7	Özv. Vityi Bertalanné gyámdija 1929 ra			150	—
8	jul. 29	A népbanki tőke félévi kamata	800	—		
9	" "	A népbanki tőke félévi kamata bankba téve			800	—
10	okt. 9	Özv. Ujlaky Gáborné gyámdija 1929-ra			150	—
11	dec 31	Pénztárnok tiszteletdíja 1929-ra			100	—
Összesen :			3740	25	3590	—
Összes bevétel :			3740	25		
Összes kiadás :					3590	—
Pénztári maradvány :			150	25		

Érkörtvélyes, 1929. december 31.

Kovács Lajos
gyámint. pénztáros.

Megvizsgálta Érdengelegen 1930. május 4.

Borbély Sándor
e. m. sz. sz. elnök.

**A nagykárolyi ref. egyházmegye lelkesítő-
özvegy- és árvagyámintézetének költség-
vetése az 1930. évre**

Sorszám	Tárgy megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Szükséglet :			
1	5 özvegy 1 évi gyámdija	750	—
2	1 özvegy 2 évi hátralékos gyámdija	300	—
3	1 árva 3 évi gyámdija	225	—
4	Pénztárnok tiszteletdíja	100	—
	Összesen :	1375	—
II. Fedezet :			
1	Mult évi pénztári maradvány	150	25
2	A népbanki betét kamatából (1666 lei)	1224	75
	Összesen :	1375	—
	II. Fedezet :	1375	—
	I. Szükséglet :	1375	—
	Mutatkozó maradvány :	—	—

Vagyoni állása 1929. dec. 31-én

Sorszám	A vagyon megnevezése	Összeg	
		Lei	b
I. Romániában levő tőke és értékpapirokban :			
1	Az Önsegélyző Népbankban 2242 számú betétkönyvön	14340	—
2	17 drb. népbanki részvény névértéke (à 125 lei)	2125	—
3	Hadikölcsönkötvényekben	7750	—
	Összesen :	24215	—
II. Magyarországon levő tőke és értékpapirokban :			
1	Kötelezvényen egyeseknél és egyházaknál	9400	75
2	16774 sz. m. kir. postatakarék pénztár számlán	11904	—
3	Hadikölcsönkötvény névértéke (m. kir. postatakaréknál)	3500	—
	Összesen :	24804	75

Megvizsgálta Érdengelegén 1930. május 4.

Borbély Sándor
e. m. sz. sz. elnök.

Az 1929-ik évi egyházgondnoki számadások s az

Sorszám	Egyház neve	Számadás az 1929-ik évről							
		Bevétel		Kiadás		Maradvány		Egyház-fenntartási alap	
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
1	Bere	62403	25	61660	50	742	75	594	—
2	Börvely	188693	—	170435	50	18257	50	426	—
3	Csomaköz	27162	50	26993	—	169	50	220	—
4	Dobra	105678	—	104195	25	1482	75	477	—
5	Domahida	392063	50	392023	50	40	—	11000	—
6	Érdengeleg	70582	50	57365	50	13217	—	1100	—
7	Érendréd	274661	—	258550	—	16111	—	3558	—
8	Erkörtvélyes	183132	25	148590	50	34541	75	1716	—
9	Gencs	223132	75	217237	—	5895	75	4614	—
10	Géres	149834	—	148167	25	1666	75	8000	—
11	Iriny	98162	—	91283	—	6879	—	—	—
12	Kaplony	97991	—	87754	—	10237	—	37678	—
13	Királydaróc	100148	—	99446	—	702	—	8000	—
14	Kismajtény	97117	50	95021	—	2096	50	—	—
15	Krasznaszentmiklós	47121	—	34728	—	12393	—	4000	—
16	Nagykároly	606272	—	606272	—	—	—	2721	—
17	Szaniszló	94462	—	69335	—	25127	—	88048	—
	Összesen :	2818616	25	2669037	—	149559	25	172152	—

az 1930-ik évi egyházi költségeloirányzatok végeredménye

M a g t á r		Költségeloirányzat az 1930-ik évre											
Termény		Pénz		Fedezet		Szük- séglet		Marad- vány		Tar- tozás		Tiszta vagyoni állapot	
Köböl	Liter	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Hl. 120	36	—	—	70706	75	70700	—	6	75	8650	—	195502	75
Buza köb. 159	30	13281	—	285018	50	211778	—	74240	50	88700	—	2223435	—
Rozs. Hl. 1	—	—	—	41090	—	41090	—	—	—	19391	—	556180	50
Buza Hl. 548	22	—	790	150088	75	150025	—	63	75	—	—	743599	—
Bor Hl. 215	44	—	296	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buza Hl. 38	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buza Hl. 36	81	508	—	305791	—	280690	—	25101	—	108903	—	1482168	—
Teng. Hl. 25	30	—	—	57200	—	57200	—	—	—	—	—	1750000	—
Buza Hl. 8	—	—	—	301515	—	301515	—	—	—	58512	—	1057103	—
—	—	—	—	151600	75	120283	—	31317	75	—	—	2404219	75
Buza Hl. 71	13	—	—	252164	—	252164	—	—	—	28762	—	1814047	75
Buza K. 193	105	—	—	226488	—	225688	—	800	—	51960	—	555372	75
Buza Hl. 54	03	—	—	253100	—	253100	—	—	—	145242	—	858045	—
—	—	—	—	148459	—	132527	—	15932	—	—	—	745676	—
Buza Hl. 180	77	—	—	124248	—	111740	—	12508	—	—	—	2295034	—
Rozs. Hl. 7	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Buza köb. 135	117	—	—	94756	50	92466	—	2290	50	—	—	777237	50
Buza M. 218	07	—	—	91248	—	90039	—	1209	—	—	—	708593	—
—	—	—	—	464811	—	464811	—	—	—	53415	—	1918502	—
Rozs. Hl. 1	15	7055	—	106377	—	105004	—	1373	—	—	—	197025	50
—	—	21930	—	3'24662	25	2959820	—	164842	25	563535	—	20281741	50

A nagykarolyi ref. egyházmegye lelkeszi özvegy- és árva gyámintézet kölcsöntökéinek részletes kimutatása 1929. december 31-én

Sorszám	Adósok nevei	Kötvény kelte	Kölcsön összeg		Kamatok esedékességének ideje	Kamatláb
			K	f		
1	Olesvai ref. egyház	1881. máj. 1	14	—	1918 jan. 30	6%
2	Tukaes Lajos	1886. jun. 28	100	—	1918 jul. 10	"
3	Szobonya József	1903. febr. 20	112	—	1918 okt. 24	—
4	özv. Weisz Ignácné Jármi	1906. nov. 19	1000	—	1918 máj. 19	táblázott
5	Nagydobosi református egyház	1907 nov. 25	5864	75	1917 nov. 25	—
6	Jármi-i ref. egyház	1913 máj. 31	210	—	1919 máj. 13	8%
7	Nagy Imre olesvai lelkész	1913. jul. 10	200	—	1919 jan. 10	"
8	Nagy Sándor olesvai tanító	1913. aug. 14	1500	—	1919 aug. 14	"
9	Horovitz József Jármi	1914 ápr. 25	400	—	1918 okt. 25	"
	összesen :		9400	75		

Erkörtvélyes 1929. december 31.

Kovács Lajos
gyámint. pénztáros.

A nagykarolyi ref. egyházmegye lelkeszi özvegy- és árva gyámintézetének özvegyei és árvái az 1929. évben

- 1 Özv. Vityi Bertalanné lakhelye: Bere
- 2 Özv. Urav Józsefné " Dabolcz
- 3 Özv. Kalmár Ferencné " Erszakácsi
- 4 Özv. Ujlaky Gáborné " Nagykároly
- 5 Néhai Szabó Menyhért árvája lakhelye: Dobra

Birósági ügyek.

1. Tóth Elek nagykárolyi presbiter elleni fegyelmi ügy.

Ítélet:

Egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Tóth Elek panaszlott presbitert az E. T. V. t. c. 34 §-ának A. 3,9 pontjaiba ütköző fegyelmi vétség elkövetésében vétkesnek mondja ki és őt az E. T. V. t. c. 35-§ b pontja alapján feddésre ítéli s elkötelezi, hogy 3000 Lei felmerült költséget 15 nap alatt különben végrehajtás kötelezettsége mellett fizessen be az egyházmegye közigazgatási pénztárába.

Indokok:

A vizsgálat során a tanuvallo-
másokból valamint a beterjesztett
okmányokból kétségtelen megállapi-
tást nyert, hogy a Károlyi ünnepség
alkalmából az elszámolás a törvényes
formában megtörtént s minden kia-
dás nyugtával igazoltatott, amit a pres-
bitérium 82—929. sz. határozatával
elfogadott, tehát Tóth Elek állítása
kétséget kizárólag a gyanusítás és
rágalmazás s az E. T. V. t. c.
34 §-ának A. 3,9 pontjába üt-
köző fegyelmi vétség tényálladékát
kimeríti. — Enyhitő körülményként
mérlegelte bíróság panaszlott többször
hangoztatott azon kijelentését, hogy
sérteni nem akart s azt a körülményt
hogy panaszlott nem áll olyan szel-
lemi színvonalon, hogy cselekedeté-

nek súlyát mérlegelni képes lett volna.

Ezért a bíróság az elkövetett súlyos fegyelmi vétséggel szemben enyhe ítéletet alkalmazott.

2. Vörös Zoltán gencsi lelkész panasza a gencsi presbiterium ellen fájárandóság kiszolgáltatás tárgyában.

Ítélet

A nagykarolyi református egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási rendes bíróság Vöröss Zoltán gencsi lelkész panaszos kérelmének helyt ad s elkötelezi gencsi presbiteriumot, hogy panaszosnak adja meg az elődje által élvezet 16 m.³ tűzifa járandóságot.

Indokok :

Mivel a tárgyalás folyama alatt panaszlott, presbiterium képviselője kijelenti, hogy lelkész kérelmét teljesítik, az ítélet rendelkező részében foglaltakat, mint egyezséget bíróság tudomásul veszi.

3 Borbély Sándor érdengelegi lelkész panasza fa pénzének kiszolgáltatása tárgyában.

Ítélet :

A nagykarolyi református egyházmegyei bíróság, mint rendes közigazgatási bíróság. Borbély Sándor lelkész fellebezésének helyt ad s a presbiterium 2—1930. sz. jkvi azon határozatát, mellyel lelkészt kötelezte hogy az 1929 évre felvett 3000 Lei

fapénzt és az iroda fűtésére kiadott 1140 Lei fa árának $\frac{1}{4}$ részét 285 Lei térítse vissza, az E. T. V. t. c. 33 §-a 5 és 6 pontja alapján megsemmisíti és lelkészt a fenti összegek visszatérítésének kötelezettsége alól felmenti.

Indokok :

Az egyházmegyei bíróság 1927 március 5-én elkötelezte a dengelegi egyházat a fenti kérdéses összegek fizetésére és ezen ítélet az egyházker. bíróság által is jóváhagyatott 1927. június 30-án ezen felsőbb bírósági ítéletekkel szemben tehát a presbiterium nem volt jogosult újabb határozni s a presbiterium vonatkozó határozatát felkellett oldani.

4. M Szabó Miklós királydaróci lelkész panasza Csorba László presbiter ellen.

Végzés :

Csorba László panaszlott presbiter kijelentette, bíróság előtt hogy indítványát, melynek értelmében idegen politikai hatósághoz kívántak fordulni, hogy megkérdezzék, kell-e nekik a lelkésznek terménybeli járandóságot fizetni — vissza vonja s úgy ő, valamint a tárgyaláson megjelent Botos Károly és Kovács István kijelentik, hogy a lelkészi díjlevélben foglalt mindennemű járandóságot lelkésznek csonkítatlanul kiszolgáltatják s kötelezik magukat, hogy e kötelesség teljesítését hivekkel is megértetik s a felkeltett hangulatot lecsendesítik s megértetik hivekkel,

hogy a kötelesség teljesítése alól ma kibuvót keresni nemcsak egyház ellenes, de hazafiatlan cselekedet is — de azért is mert eljárásukért bíróság előtt bocsánatot kértek — bíróság a fegyelmi eljárás megindítását mellőzi.

Indokok :

Csorba László királydaróci presbiter beismeri bíróság előtt, hogy helytelenül járt el, valamint társai nevében is biztosította bíróságot, hogy vitás ügy békés és nyugodt elintézésre nyer, lelkész terménybeli járandóságát csokitatlanul megkapja, bíróság előtt indítványát visszavonta, bocsánatot kért s megbánást tanusított ezért az eljárás megindítását mellőzni kellett.

5. Vöröss Zoltán gencsi, Papp József m. szigeti lelkészek között felmerült hasznos beruházási vitás ügy.

Végzés :

A nagykárolyi ref. egyházmegyei bíróság mint rendes közigazgatási bíróság, Vöröss Zoltán gencsi és Papp József m. szigeti lelkészek között a hasznos beruházás értékelése következtében felmerült vitás ügyben vizsgálatot rendel el.

Indokok

Mivel a beterjesztett bizonyítékok alapján ítéletet hozni nem lehetett.

6. Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész villanyvilágítási átalány ügye.

Ítélet :

Egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság kötelezi a nagykárolyi presbitériumot, hogy 1500 Lei iroda világítási általányt lelkész javára költségvetésébe illesszen be.

Indokok :

Mivel bebizonyítást nyert, hogy lelkész kezdetől fogva élvezte az iroda világítási általányt s ennek megszüntetését semmi indokoltta nem teszi az iroda világítási általányt a költségvetésbe be kellett illeszteni.

==

A
NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS
EGYHÁZMEGYE

1930. évi október hó 16-ik napján
Nagykárolyban tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :
GÖNCZY SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ

Nyomatott Róth és Komáromy könyvnyomdájában
Carei—Nagykároly 1931.

Jegyzőkönyv.

**Felvételett Nagykárolyban 1930. évi okt. hó
16-ik napján a nagykárolyi református egy-
házmegye őszi rendes közgyűlésén**

Jelen voltak :

Elnökség : Havas Gyula esperes és Dr. Nagy Sán-
dor egyházmegyei gondnok.

Jegyző : Gönczy Sándor lelkészi főjegyző.

Tanácsbírák :

Lelkészi :

Takács Ferenc
M. Szabó Miklós
Gönczy Sándor
Borbély Sándor

Világi :

Kacsó Károly
Dr. Falussy Árpád
Sz. Gáspár Pál
Domahidy István

Egyházmegyei ügyész : Dr. Kölesey Ferenc.

Egyházak részéről :

Lelkészek :

Bere : Tárczy Géza
Börvely : Havas Gyula
Csomaköz : —
Dobra : Szabó István
Domahida : Szabó Lajos
Érdengeleg : Borbély Sándor
Erendréd : Gargya Géza
Erkörtvélyes : —
Gencs : Vöröss Zoltán
Géres : Kiss Ferenc
Irinny : Veress Kálmán
Kaplony : Lovász Béla
Kismajtény : Bartus Jenő

Világiak :

Bartha Gábor
Csáki Ferenc
Erdélyi József
—
—
Kovács József
Hegedüs Sándor
Varga Elek
Veress György
—
Joó Lajos
Papucza Ferenc
K. Bakó Sándor
Nyiri Béla
Süveg János
Vajda Zsigmond

Királydaróc : M. Szabó Miklós Botos Károly
Krasznaszentmiklós : Veress László —
Nagykároly : Gönczy Sándor Dr. Dohy Albert
Szaniszló : Takács Ferenc —

Tanítóképviselek : Bartha István, Ottmayer Gyula.
Ármos Zsigmond domahidai, Boros Ferenc bör-
velyi és Kádár Miklós nagykárolyi segédlelkészek.

Közgyűlés előtt közgyűlés alkotó tagjai is-
tentiszteleten vettek részt a nagykárolyi ref.
templomban, hol Vöröss Zoltán gencsi lelkész
tartott egyházi beszédet I. Kir. 1–8 v. alapján.

28. szám. Dr. Nagy Sándor egyházme-
gyei gondnok egyházmegyénk 1930. évi október
hó 16. napjára Nagykárolyba össze hívott köz-
gyűlését a következő beszéddel nyitja meg.

Nagyiszteletű Egyházmegyei közgyűlés!

A testvéri szeretet változatlan érzelmeivel
köszöntöm közgyűlésünk alkotó tagjait. Annál a
testi fájdalomnál, mely tavaszi gyűlésünkről
elmaradásra kényszerített, csak lelki fájdalom
volt nagyobb, a midőn arról értesültem, hogy a
szenvedélyek milyen magasra csaptak fel egyik-
másik egyházközségünkben, sőt a közgyűlésen is.

Pedig nekünk nem szabad, hogy másban
legyen erőnk, mint a mit Jézus mond: arról
ismernek meg titeket, hogy az én tanítványaim
vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.

Ez az egyetlen lehető út, egyetlen erő forrás
számunkra, mely a református élet kiélési alkal-
ma volt a múltban, és a mely egyedüli lehetőség-
ként áll előttünk mai kisebbségi elhagyottságunk-
ban.

Jöjjön bármilyen mélységeket mutató hulláma
a világon ma végig sujtoló gazdasági válságnak,
ha él bennünk rendithetetlenül a faji öntudat, ha
szeretjük egymást, ha türelmes megértő segítés-
sel vagyunk egymás gyöngeségei és bajai iránt,

átéljük az idők viharos járását. Mig ellenben, ha az ádáz gyűlölet és kétségbeesés, csak az önös érdek rut szolgálatalenne urrá felettünk, könyörtelenül pusztulunk el az emésztő tusakodásban és ebből a pusztulásból nincsen aztán többé feltámadás számunkra soha sem.

Apostol mondotta: a kik egymást marják magukat emésztik fel.

Csak közös egyetértő akaratunk, testvérimunkánk és küzdelmünk menthet ki a gazdasági és erkölesi sülyedésből, s tart meg az életnek. Ennek ellentéte sirba dönt menthetetlenül.

Első szavam azért Nagytiszteletü Közgyűlés a megértést kérő szeretet szava, legyünk ebben egyik s hü követői a názáretinek.

Es a midőn a fájdalom érzése tolult önkénytelenül ajkamra először, teljessé válik az, midőn arra a gyászköntösre gondolok, melyet kerületünk volt kénytelen magára ölteni, fejünk, vezérünk, főgondnokunk, Domahidy Elemér váratlan elhunytán.

Egyetemes egyházunk, egyházkerületünk veszteségét sokszorosan érzi át a mi egyházmegyénk, mely tanuja volt magasan ivelő pályafutása kezdetének, s melyet féltő atyai szeretettel kormányozott 22 éven át, mint annak gondnoka.

Azt a szívjóságot, bámulatos közérzékét, mely puritán jellemének jellemző sajátossága volt, egyházmegyénk levegője az éltető tavasz balzsamos erejével érlelte azzá a nemes tölgygyé, mely alap pillére lett a sors rendelte egyházkerületünknek és csak e tulajdonságainak volt természetes elismerése az, midőn a közbizalom a kerület főgondnoki székébe emelte.

Szinte látni vélem jóságos tekintetét, amint végig hordozza azt ritkult sorainkon, és most is bizonyára fajáért, egyházáért esedezik Isten trónusánál.

Aldó kegyelettel zárjuk szívünkbe emlékezetét, melynek lángja világolni fog mindenkor sötét élet utaikon.

A kegyelem Istene, mikor egyik kezével lesujtol, a másikkal már a vigasztalás balzsamát is nyújtja a gyarló embernek.

E balzsamot kapta református magyarságunk a Marosvásárhelyen lezajlott nagyhét lélekemelő, üdítő fürdőjében. Sajnos kerületünkből kevesen vehettünk részt azon. Bámulatos lelki ajándékok jutottak pedig osztályrészéül az ott résztvevőknek és önkénytelen könnybe borult szemünk, látva azt a tömeg megmozgató hatást, mely a vidék 10 ezrekre menő felvonult magyar kálvinista népét szinte az extázisig hevítette hitéért. — Valóban úgy van, mint az ének mondja: Nagy vagy Te Isten, nagy a Te hatalmad!

Adja is az ég, hogy a jövő évben Nagyváradon, tehát kerületünkben meg rendezendő következő nagyhét legyen olyan vonzó erő hiveinkre, melynek nyomán áldások fakadnak.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

November második felében új ülészsaka nyílik meg a zsinatnak, a mely törvényeink leglényegesebbikét, az alkotmányról szólót fogja letárgyalni.

Egyházmegyénk véleménye elkészült a törvény javaslatról, s mai közgyűlésünk lesz hivatva dönteni annak tárgyában.

E helyen mindössze annak megállapítására szoritkozom, hogy a jövőre messze kihatással bírónak tekintem azokat az elveket, melyek a presbiteri tisztségre és annak mikénti betöltésére vonatkozólag foglaltatnak abban.

Református egyházunknak a presbiteri intézmény az alap pillére. Ezen áll mint szilárd bázison. Ha tehát csak a legkisebb falusi gyülekezet egyszerű presbiterre nincs átitatva feladata magasztosságától és nem Krisztusi szellemben fogja fel azt, hanem csak hivatalnak, vagy pláne kényszerű tehernek tekinti: e kóros tünet alapján lehet képes megingatni egyházunk magasztos templomát.

Es hogy ez mennyire így van, ime a makói

egyház presbiteriuma kimondotta, mikép e hó 19-én egész napos presbiter képző konferenciát tart

Valóban azok a helyes és korszerű elvek, s az a magasztos eszme, melyek a törvényjavaslatban a presbiteri tisztséget meghatározóként felvették, megérdemlik, hogy valamennyi gyülekezetünkben tartassék ilyen konferencia.

Foglalkozni fog mai közgyűlésünk egymásik, egyházmegyénk életében történelmi határkövet képező javaslattal, az egyházmegye kikerekítésével.

A nagy sorsváltozás után mindössze 17 egyházközségre történt összezsugorodásunk még el volna viselhető. Előre vetik azonban árnyékukat olyan bekövetkezhető események, melyek folytán ez a létszám még csak apadni kénytelen ugy, hogy előttünk áll az életképtelenség fenyegető réme.

Ennek megelőzésére mindent elkövetni szent kötelességünk, miért is a kikerekítés kérdését napi rendre kellett tüznünk az egyetemes egyház magasabb szempontjaiból is.

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyűlés !

Csupán nagy vonásokban rajzoltam fel pár képét egyházunk erjedő közéletének. — A nagytiszteletü Esperes ur jelentéséből majd részletebben tájékozódhatunk.

Ezeket előre bocsátani azonban kötelességemnek tartottam, részben, hogy áldozzak a multnak, de másfelől, hogy a jelen erjedéseiből hitet merítsünk a jobb jövőndőbe.

Ebbe a jobb jövőndőbe vetett rendületlen hittel, s az egymás iránti szeretet szent eszméjével eltelve köszöntöm ismételten közgyűlésünk minden alkotó tagját és jelentem ki megnyitottnak mai gyűlésünket.

Gondnoki megnyitó beszéddel kapcsolatosan esperes örömének ad kifejezést, hogy szeretett gondnokunkat az isteni gondviselés ismét közénk vezérelte, s kéri a kegyelem Istenét, hogy erőben és egészségben még sokáig munkálkodhasson közöttünk, s azt az odaadó munkásságot tegye gazdaggá és áldottá a gondviselő Isten.

Néhai Domahidy Elemér volt egyházkerületi főgondnok emlékeztét, ki egyházmegyénknek 23 éven volt gondnoka, buzgó, önfeláldozó munkásságáért és az anyaszentegyházban való törhetetlen vitézkedéséért hálás kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvének lapjain s emlékének jegyzőkönyvében külön lapot szentel.

Gondnoki megnyitó beszédet teljes egészében jegyzőkönyvünkben közzétenni határozza.

Domahidai

Domahidy Elemér

egyházkerületi főgondnok

egyházmegyénk

volt gondnokának

1898—1921.

emlékezete legyen áldott.

1865—1930.

29. szám. Egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket lelkészi főjegyzőnél leadván, távolmaradásukat kimentették: Dr. Bodoky Zoltán vil. főjegyző, Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész, kiknek elmaradását közgyűlés igazolja

a) s 34 szavazati joggal biró taggal megalakul,

b) Lelkészi főjegyző jelenti, hogy világi képviselőt nem küldtek: Csomaköz, Dobra, Erkörtvélyes, Krasznaszentmiklós, Szaniszló egyházközségek.

Egyházmegyei közgyűlésünk úgy az igazolatlanul elmaradt közgyűlési alkotó tagokkal, mint a világi képviselőt nem küldött egyházakkal szemben az egyházmegyei szabályrendelet értelmében való eljárásra lelkészi főjegyzőt utasítja.

30. szám. Olvastatott a következő esperesi jelentés.

Esperesi jelentés.

Nagytiszteletű Egyházmegyei közgyűlés!

Az utolsó évtizedben nem volt ilyen szomorú év egyházmegyénk életében. Egymást érték a kedvezőtlen események, melyek megkeserítették egyházi életünket. A békés, nyugodt egyházi élet, mely oly szépen jellemezte a nagykárolyi egyházmegyei életet, tovatűnt s felváltotta helyét a visszavonás, békétlenség, elégedetlenség a régi ősi átoknak egy neme, mely itt kísért bennünket s teszi boldogtalanná a különben boldogságra hivatott életünket.

Köztudomásu dolog, hogy intézmény anyagi támogatás nélkül fenn nem állhat. Épen

ezen támogatással neveljük nagygyá egyházi, valási intézményeinket és segítjük elő nagy céljainak elérésében. És mégis egyszer megszáll bennünket a fősvénység lelke s megtagadjuk mindazon áldozatokat, melyekért szívesen készséggel hozzuk meg filléreinket, mint olyan befektetést, mely a jövőben hatvan, sőt százanyit fog kamatozni. Kép nélkül szólva az érdengelegi református egyháztagok a mi tősgyökeres kálvinista atyáinkfiai megfélekedve arról, hogy a kálvinista embert épen az jellemzi, hogy őszinte kötelességének tartja, hogy áldozzon az ő egyházáért, sőt nem is tartja magát kálvinistának ha nem járul áldozattal is egyháza fenntartásához. Egyszer csak valami idegen befolyásnak, hamis tanácsnak engedve elhatározzák magukban, hogy ők megtagadják őseiket, szakítanak a régi kálvinista dengelegiekkel s megtagadják lelkipásztoruktól becsületes munkásságának megjutalmazását, ezentul nem fizetnek a lelkésznek.

Szintén tudott dolog, hogy a vallásfelekezetek lelkészei az Atya Fiu Szentlélek, egy örök Isten nevében tesznek esküt, hogy a tudományt melynek hirdetését magukra vállalták, igazán hirdetik. Egyszer egy szép napon hátat fordítanak eddigi ideáljuknak s más Isten szolgálatába állanak, mint az a volt berei lelkész, Pálffy István urral történt megcsufolására az igaz református jellemnek, melynek mindig legfőbb törekvése volt az egységben, sőt közösségben való élet és munkálkodás; a református jellemnek épen ezt a vonását csufították meg, amidőn kiváltak a református egyház nagy közösségéből, sőt továbbnyiltanellen munkálkodnak megkönnyítvén azoknak dolgát, akiknek épen a mi gyengítésünk a céljuk.

Nagyon szomoru dolog lenne, ha csupán ezen lehangoló képek tárulnának elé egyházi életünkben. Szerencsére vannak kedvezőbb jelenségek is, sőt ha a ketőtt komolyan összehasonlítjuk nem lesz okunk mi végett szomorkodni.

A fentebb említett szomoru eseményekkel

szemben ha hivatkozunk az intenzivebb vallásos életre, mely sok egyházunkban oly örvendetesen tűnik elő, vigasztalódás érzése tölt el bennünket.

Az a sok különféle egyesület, nőegylet, ifjúsági egyesület, melyek mindannyian a vallást, egyházunkat vannak hivatva szolgálni örvendetes dolgok. Azonban — és itt utalok dr. Imre Lajosnak a marosvásárhelyi nagyhéten tartott előadására (Az egyház és a misszió. Megjelent a Ref. Szemlében)-vigyáznunk kell, ne csupán a felmutatott keretek legyenek meg, hanem a keretekben tartalom is legyen. A munka ne legyen kirakat munka, kevesebb reklám, de minél több tartalom! Mert csak így, az ilyen helyes irányban vezetett munkák termik meg a maguk jó gyümölcseit.

Amidőn pedig személyi változásainkról beszélek, meg kell emlékezni arról a rendkívüli változásról, mely Domahidy Elemér, a mi szeretve tisztelt gondnokunk, majd egyházkerületi főgondnok halálával oly mélyen sújtott bennünket. A megboldogult a Nagykárolyi Református Egyházmegyében kezdette pályáját, előbb mint tanácsbíró, majd mint egyházmegyei gondnok, végül mint a Királyhágómelléki Egyházkerület főgondnoka. A pálya melyet megfutott, nagy és nemes. Az emlék, amit egyházunk életében hátrahagyott feledhetetlen lesz mindnyájunk szívében . . .

Esperesi segédlelkészt, Bődi Mihályt a nyüvedi gyülekezet hívta el lelkipásztorául. Helyébe főtiszteletű püspök ur Boros Ferenc segédlelkészt nevezte ki. Nagykárolyból külföldi utra induló Tóth István s. lelkész ur, helyébe Püspök ur Kádár Miklós v. avasujvárosi, majd aranyosmegyei s. lelkészt nevezte ki.

Domahidáról Eördögh Imre tanító eltávozván helyére meghivatott Kovács József v. érckőrösi tanító. A kaplonyi tanítói állásról lemondott Benkő Bianka urnő, tiszteletes Lovász Béla neje. Helyére Márk Magdolna kisasszony választatott meg egyelőre „idéglenes rendes“ jelleggel, aki

közgyűlésünk előtt a hivatali esküt le fogja tenni.

Ezek után kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett a közgyűlés munkájára Isten áldását kérve maradtam.

Havas Gyula

esperes

a) Közgyűlésünk az esperesi jelentést tudomásul veszi s az abban foglalt intézkedéseket határozati erőre emeli.

b) Kovács József domahidai, Márk Magdolna kaplonyi tanító- illetve tanítónő választását megerősíti s nevezett tanítókat egy, házmegyénkbe bekebelezi.

31. szám. Ujonnán megválasztott tanítók, névszerint: Kovács József domahidai, Mészáros Elek géresi, Márk Magdolna kaplonyi tanítók a hivatalos esküt leteszik.

Közgyűlésünk szeretettel s örömmel üdvözli az új munkatársakat s a nagy feladathoz erőt, kitartást, lankadatlan buzgóságot kíván, s működésükre Isten gazdag áldását kéri.

32. szám. Olvastatott egyházmegyei közgyűlésünk 19/30. sz. határozatával kiküldött bizottság javaslata az I. t. c.-re vonatkozó módosítás tárgyában:

Bizottságunk örömmel látja az I. t. czik 1. §-ában, hogy a zsinat a törvényben is a Krisztusra néz s a református öntudatot a hitvallásra való hivatkozással vallja, kidomborítja.

Határozottan óhajtja bizottságunk, hogy a 2. §-ban kifejezésre juttatott erdélyi, királyhágó melléki egymás-

tól eltérő belső szervezeti, kormányzási rendszerű szervezetek egységesítettének eleve és így alakíttatna át mindazon törv. czikk s ezekben azon §-ok, melyekre most egyenesen hivatkozik mint kivételre, speciálisokra.

Megnyugvásul szolgál az 5. §-ban, hogy az állam hatalom segédkezet nyújt az egyháznak az egyházi bíróság fegyelmi jog gyakorlására, az egyházi adók terhek behajtására; annak a kihangsúlyozásával, hogy kötelesek az egyházak az egyházi adók behajtásánál a pénzügyi és vallásügyi miniszteriumot is beiktatni, hol megállapítatik, hogy a kultusz törvény ide vonatkozó rendelkezései szemmel tartattak, illetve betartattak-e.

Üdvös a 24. 25. 26. §. mely az egyház tagjainak jogait s kötelelességeit határozza meg az egyházi életben.

A 31 §-ban említett el nem hárítható, állandó természetű díj-levél csonkítói szülők esetén, állítsa vissza az egyház anyagi ereje szerint az állást, javadalmat nem mielőbb, de azonnal.

Helyén való a 33. §. mely a nőknek a presbiteri lehetőséget biztosítja, ha amugy is igénybe vétetnek a női lelkek áldozatos munkái az egyház építésben.

Ugy véli bizottságunk, hogy a zsinat figyelme felhivandó reá a 35. §-ban, hogy a konfirmációt és a válástaniást, ez utóbbit még a felekezeti iskolákban is a lelkész tanítsa.

Igen helyes a 38. §. a lelkész szabadsága, öltözetemellékfoglalkozása meghatározására,

Bölcsen üdvös intézkedés a 75. §. a presbiteri feladat körülírásában.

A 79. §. az egyházközségi közgyűlésről elejtendő.

A 84. §. b. pontja egyházmegyei tanácsról s e §. záradéka szükséghez képest alakítandó egyházmegyei egyéb tisztségekről tesz említést; amik bizottságunk szerint mellőzendők, de ha az egyházmegyei tanács mégis megalakítandó, úgy azok tagjait a presbiteriumok válasszák meg.

Világosabb meghatározás hiányzik a 90. §-ból, hova beiktatandó, hogy az egyházmegyei eddigi szabályrendelet szerinti ciklusra választatik az esperes.

A 91. §. kifejezetten megjelöli az esperes helyettesét.

A 115. §. együtt essék el a 84. §. b. pontja szerinti egyházmegyei tanács szervezésével.

Nem áthat meg bizottságunk véleménye szerint, úgy a 116 §. mint az tervezetük. Ugyanis nem egyházmegyei lelkész értekezlet kötelező megalkotása, de az egyház érdekéből az óhajtandó, hogy az egyházmegyei lelkész-egyesület alkotassék meg, mely elnökét tagjai sorából maga választja meg, ugyszintén az egyesület tisztviselőit is. Alapszabályát az egyesület alkotja meg és az egyházmegye elé terjeszti jóváhagyás végett.

A 118. §-ba beveendő a kettős elnökség t. i. az egyházmegyei gondnok és esperes.

Ugyan olyan módon, mint az egyházmegyei igazgató tanácsnál vélte a bizottság: kihagyandó a 128. 129. 130. §. az egyházkerületi állandó igazgató tanács szervezése. Ám ha minden áron a szervezés a zsinat akarata, úgy a presbiterium válassza meg az igazgató tanács tagjait.

A 133. §. oda módosítandó, hogy az országterületén működő lelkészek és lelkész jellegű tanárok közül választandó a püspök. Ezzel kapcsolatban eleve az is óhajtatik, hogy a lelkészek is bármely kerületben, az ország határain belüli kerületekben választhatók legyenek, ha egyébkénti követelmények birtokában vannak. Vagyis ez által is a kerületi választó falak ledöntése és az egybe tartozandóság mondatik ki.

A 147 §. olyan alakjában, mint tervezetett, el nem fogadható bizottságunk véleménye szerint, hanem megalakítandó magasabb egyházépítés szempontjából a lelkész egyesület egyházkerületenként is, mely tisztviselőit tagjai sorából maga választja és alapszabályát megalkotja, s jóváhagyatja az illetékes egyházkerületi gyűléssel az alapszabályt.

A 150. §-ba beveendő az egyház kerületi presbiteri értekezletnél is a püspök és egyh. ker. főgondnok kettős elnöksége.

A 174. §, ba beveendő az egységes lythurgia rendezése.

Óhajtandó az egységes egyházi adózási rendszer

beállítása és az özvegy, árva lelkészi gyámintézet, lelkészi nyugdíj intézet megoldása.

A 183. §. oda módosítandó, illetve úgy szövegezendő, hogy egyházi tisztviselőnek egyházi hitelveinkkel ellenkező nézetten lévő egyesületbe lépni nem szabad.

Közgyűlésünk kiküldött bizottság fenti javaslatát elfogadja s azt egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni határozza.

33. szám. Olvastatott a szavazatbontó bizottság Nagykárolyban f. é. okt. hó. 15. napján tartott ülésének jegyzőkönyve az egyházmegyei aljegyzői állásokra beérkezett szavazatokról, mely szerint beérkezett 16 egyházközségből 16 érvényes szavazat, ebből a lelkészi aljegyzői állásra Veress Kálmán irinyi lelkész 5, Vöröss Zoltán gencsi lelkész 4, Szabó István dobrai lelkész 3, Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész 2, Tárczy Géza berei 1, Bartus Jenő kismajtényi lelkész 1 szavazatot nyert. — A világi aljegyzői állásra Bay Miklós 13, Pásztóhy Dénes 1, Görgey Dezső 2, Dr. Dohi Albert 1 szavazatot nyert.

a) Egyházmegyei közgyűlésünk a választás eredményét tudomásul veszi, melynek alapján mivel a lelkészi aljegyzői állásnál egy jelölt sem nyert abszolút többséget, a két legtöbb szavazatot kapott jelölt Veress Kálmán és Vöröss Zoltán között dec. 15. i határidővel pót szavazást rendel el.

b) A világi aljegyzői állásra abszolút többséggel Bay Miklós megválasztatott, őt a hivatalos eskületételére behívja.

c) Nagykároly szavazatot nem küldött, bejelentett mentségét tudomásul veszi, illetve igazolja.

34. szám. Olvastatott az egyházmegyei belmissziói bizottság Nagykárolyban 1930 szept. hó 29. napján tartott ülésének következő jegyzőkönyve.

Jegyzőkönyv

felvétetelt a nagykárolyi református egyházmegye belmissziói bizottságának 1930. szeptember hó 29. napján tartott ülésén.

Jelen voltak: Havas Gyula esperes elnöklete alatt Gönczy Sándor lelkész, egyházmegyei belmissziói bizottsági előadó, Veres Kálmán, Vöröss Zoltán lelkészek, Ottmayer Gyula, Bartha István, Dancs Sándor tanítók, ifj. Jóó Lajos, gondnok egyházmegyei belmissziói bizottsági tagok,

1. sz. Esperes-elnök üdvözli a megjelent bizottsági tagokat, a gyűlést megnyitja s felhívja belmissziói előadót, hogy terjessze elő javaslatát.

2. sz. Előadó ismerteti a belmissziói bizottság feladatát s hatáskörét, s hogy ennek jobban megtudjon felelni s feladatát rendszerbe foglalhassa, indítványozza, hogy belmissziói bizottságunk alkosson alapszabályt, melyet megerősítés végett terjesszen egyházmegyei közgyűlésünk elé. Bemutatja és ismerteti a magyarországi belmissziói utmutatóban foglalt egyházmegyei missziói bizottságok számára összeállított Szabályrendelet Tervezetet, melyet a missziói előadók III. értekezlete elfogadott s mivel az kevés módosítással a mi viszonyainkra is alkalmazható, kéri annak elfogadását a szükséges módosítások keresztül vezetésével.

Bizottság az alapszabály tervezetet §.-ként tárgyalás alá vette s mivel azt kevés módosítással alkalmasnak véli, egyhangulag elfogadja s megbizva előadót, hogy a szükséges módosításokat eszközölje; az így összeállított alapszabály tervezetet felterjeszti

jóváhagyás végett egyházmegyei közgyűlésünk elé azzal a javaslattal, hogy az az egyházmegyei jegyzőkönyv mellékletként ki nyomattassék.

3. sz. Bizottság tárgyalás alá vette a belmissziói munkaprogram részletes kidolgozását úgy a vasárnapi iskolás növendékek, a különböző nemű levő ifjak, valamint a felnőttek között. — Megállapítja azt, hogy miután a vasárnapi iskola ma már minden egyházban be van vezetve s a tanítás rendszeresen folyik, szükségesnek mutatkozik az ifjak s a felnőtteknek az evangélizálása.

Javasolja bizottság, hogy a vasárnapi iskola vezetése alól mentesítsük tanítóinkat, hogy a gyermekek számára ne jelentse az a mindennapi iskolát s a vezetés mindenütt a lelkipásztor felügyelete alatt legyen, azonban igyekezzünk segítőket nevelni magunk mellé.

Szükségesnek mondja ki a leányok körében a bibliakörök megalakítását, ahol még ez nem volna bevezetve, ugyszintén az ifjuság megszervezését. Mivel ezen a téren nehezebb feladattal állunk szemben, először valamilyen közművelődési munkaprogramot kitűző egyesületben gyűjtsük össze ifjainkat s nyújtunk neki olyan szórakozást, mely testileg s szellemileg és erkölcsileg is nevelő hatással bír az ifju emberre s mikor így már megnyertük, akkor próbáljunk a lelkeknek az örök élet forrásából meríteni s mutassuk meg számuk

ra a követendő eszményt: Jézust. Az ifjakkal való foglalkozásra legalkalmasabb időpontnak a vasárnap délutánt ajánlja bizottság.

Megalakítandó a felnőttek körében a bibliakör hol már kiforrott egyéniségekkel találkozunk s azt kevesebb előkészület után meglehet kezdeni.

A lélek szomjuhozik s igyekezzünk megtölteni azt életet adó, tartalommal, mert különben elveszítjük s szomjuságát tévtanok eszméivel tölti meg s azután idegenné válik számunkra. Csak a velök való állandó foglalkozás által tehetjük anyaszentegyházunk hasznos tagjaivá.

A végzett belmissziói munkáról minden évben már 31-ig esperesi hivatalhoz jelentés küldendő.

4. szám. Esperes-elnök bejelenti, hogy november hó második felében Börvelyben köri értekezletet kíván tartani s már most felkéri bizottságot, hogy ennek minél sikeresebb keresztülvitele érdekében buzgólkodják.

Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész-előadó pedig november hó első felében tartandó gyülekezeti nap megtartása és sikere érdekében kéri bizottság támogató segítségét.

Mindkét bejelentést bizottság örömmel veszi tudomásul és minden erejével támogatja e nemes törekvést, hogy minél buzgóbb lélekkel tudjon szolgálni anyaszentegyházunk ügyének.

5. szám. Több tárgy nem lévén, elnök megköszöni a tagok érdeklődését bizottsági gyűlést be-rekeszti.

K. m. f.

Gönczy Sándor
e. m. belm. előadó-jegyző

Havas Gyula
esperes

Egyházmegyei közgyűlésünk a belmissiói bizottság jegyzőkönyvben foglalt javaslatát határozati erőre emeli s a bemutatott szabályrendeletet megerősíti s azt jegyzőkönyve mellékleteként kinyomatni rendeli.

35. szám. Ismeretes mindnyájunk előtt az a hajsza, amelyet dr. Gyenge János és Pálffy István szakadár-lelkészek indítottak egész református anyaszentegyházunk Főtiszteletű Püspök Urunk ellen, nem kimélve emellett egyes gyülekezeteink és lelkipásztoraink békéjét sem. Tudott dolog, hogy dr. Gyenge János lelkészi oklevelét a bihari egyházmegye bírósága fegyelmi uton megsemmisítette. Egyházmegyénk vezetősége is megfontolás tárgyává óhajtja tenni, hogy a mi egyházmegyénkben szolgált Pálffy István, volt berei lelkész ellen is épen az ő és társa állandó támadásai következtében, ne lépjen-e fel megtorlólag egyházmegyénk, mint E. T.-inkben ma is jogositott törvényes felettes ítélkező hatósága.

Javasoltatik, hogy Pálffy István volt berei lelkésszel szemben, ki berei lelkészi állását elhagyta, szakadár és egyetemes egyházunk szóban és tettben megnyilatkozó ellensége lett, mondja ki egyházmegyei közgyűlésünk, hogy az E. T. I. t. c. 56. §. t. pontja értelmében javaslatot tesz az egyházkerületi közgyűléshez, hogy Pálffy István lelkészi oklevelét az előadott indokok alapján semmisítse meg.

36. szám A csomaközi egyház a jelen és múlt évről 5422 Lei tűzbiztosítási díjjal tartozik, amit az egyház és egyháztagok szegénysége

miatt kifizetni képtelen, — ezért felelőssége tudatában erre a célra segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk ismervén a csomaközi egyház igen nehéz helyzetét, de mivel anyagi erők nem állanak rendelkezésére, — a kérvényt pártolólag terjeszti az egyházkerületre.

37. szám. A csomaközi egyház a hivatalos lap árának, nyugdíjintézeti járuléknak a tanulmányi segélynek, a kulturtaxának és a kerületi közigazgatási járuléknak fizetési kötelezettsége ahól 5 évi felmentést kér. — Együttal kéri a jelen és mult évi hátrálékok törlését is a következő 2 éves összegekben :

Hivatalos lap ára :	1080	Lei
Nyugdíj járulék	1000	"
Tanulmányi segély	256	"
Kulturtaxa	512	"
Kerületi közigazgatási járulék	384	"
Együtt :	3232	Lei törlését.

A csomaközi egyházat minden fizetési kötelezettség ahól feloldani nem lehet. Mint más szegény kis egyház, csomaköz is képes minimális fizetés teljesítésére. Ha az egyházi felsőbb hatóságok segítséget nyújtanak számára, segítsen magán Csomaköz is. — Így egyházmegyei közgyűlésünk pártolólag terjeszti fel a kerülethez a 2 éves tartozások törlésének kérését, — az ezutáni 5 éves fizetési kötelezettség alóli felmentés ügyéhez pedig a lehetőség szerint kéri az egyházkerület kedvező elintézését.

38. szám. A krasznaszentmiklósi egyház magtárkészletéből 100 mázsa búzát akar eladni, hogy más bevétel híján abból fedezze az egyházi épületek javításának kiadásait.

Mivel a takarékmagtárak készletének végtelenségig emelése cél nem lehet, sőt helyén való dolog azoknak bizonyos feleslegét időnként felhasználni, ezért megengedi egyházmegyei közgyűlés, hogy a krasznaszentmiklósi egyház a körülbelül 200 Mm. búzájából 100 Mm. t. visszafizetés kötelezettsége nélkül épületei javítási költségeinek fedezésére eladhasson.

39. szám. A kismajtényi egyház takarékmagtára feleslegét óhajtja eladni, megfelelőbezáván az e. m. tavaszi közgyűlésének 21. sz. határozatát, illetve új tárgyalását kéri annak, a magtári alapszabály alapján, mely szerint készlet legalább 100 köbölgy gyarapítandó.

Egyházmegyei közgyűlésünk a mai nehéz viszonyokat tekintve, feloldja előbbi határozatát, s megengedi a kismajtényi egyháznak, hogy a helyettes lelkész fizetésével felmerült rendkívüli kiadását a 100 köblön felüli magtári készletből visszatérítés kötelezettsége nélkül fedezhesse.

40. szám. Kaplonyi egyház iskolai segélyt kér egyházkerülettől.

Egyházmegyei közgyűlésünk kaplonyi egyház segély iránti kérelmét pártolólágy terjeszti fel egyházkerületi közgyűlésünkhöz.

41. szám. Tárgyaltatott a királydaróci felekezeti iskola peres ügye mely már 1926 óta folyik az államkinestár ellen.

Egyházmegyei közgyűlésünk a királydaróci iskola peres ügyet nyilvántartja, s felhívja a királydaróci egyház presbitériumát, hogy a folyamatban levő peres ügyben a szatmári királyi törvényszék által hozott ítéletet haladéktalanul közölje az egyházmegyei elnökséggel.

42. szám. Királydaróci ref. egyház presbitériuma jelenti, hogy az 1930—31. isk. évre Imreh Benedek okleveles tanítót, hivatkozva egyházmegyei közgyűlésünk 35—1929. sz. határozatára az 1930—31. isk. évre kántornak ismét alkalmazta.

Tudomásul szolgál.

43. szám. Tanügyi bizottsági előadó jelenti, hogy Nagykárolyban Tyukody Ilona és Vadnay Irma okleveles tanítónők, már több mint 5 éve teljes megelégedésre, s kitűnő eredménnyel működnek és állásukban még mindig nincsennek véglegesítve,

Egyházmegyei közgyűlésünk megütközéssel vesz tudomást a jelentésről, s utasítja a nagykárolyi egyház presbitériumát hogy nevezett tanítónők véglegesítését — mivel az ideiglenes alkalmazást a törvény nem engedi meg csak egy évre — haladék nélkül felelősség terhe alatt eszközölje.

44. szám. Egyházkerületi ügyész előterjesztésére 175—929. sz. kerületi határozat folytán Valeanu kamarai képviselő ellen Érdengelegen

1929 ápr. hó 7-én tanusított cselekedetéért mivel az a b. t. k. v. 178 §-ába ütköző büntetendő cselekmény ismérveit kimeríti, büntető feljelentés beadására kerületi ügyészt utasítja.

Tudomásul szolgál.

45. szám. Dobrai egyház kérését, melyben az 1930 évi kulturtaxájának elengedését kéri pénzügyi bizottság javaslatára nem teljesíti.

Tudomásul szolgál.

46. szám. Tárgyaltatott a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés 58., illetve 59./1930. sz. határozata, mely határozathozatalra hívja fel egyházmegyei közgyűlésünket Csomaköznek esetleg Beréhez, tarsegyházként való csatolása tárgyában.

Közgyűlésünk a már előbbi 40/929. illetve 12/930. sz. határozatát Csomaköznek anyaegyházként, illetve missziói központként való megtartása tárgyában továbbra is fenntartja.

Figyelembe veszi a csomaközi egyház képviseletében a lelkész és gondnok által becsatolt memorándumban foglalt előterjesztetteket és indokokat. Egy haldokló, egyháztörténelmi múlt-ra visszatekintő egyháznak a segélykiáltása hallatszik felénk s ezek nem szabad, hogy meghallgatatlanul maradjanak. Nemesak a ma párszáz lélekre leapadt csomaközi egyháznak a jajkiáltása, hanem kisebbségi sorsba jutott magyar református népünk életünk, történelmünk, tradícióink

egy kis darabja, mely élni akar a utolsó erőfeszítéssel is azért küzd, hogy az évszázados történelme után, talán néhány év, vagy talán néhány évszázad múlva nemcsak egy-két történelmi tárgy maradjon fenn szomorú bizonyságául annak, hogy itt is volt egykor református egyházunk s esetleg a düledzeő templom és a toronyban megmaradt elnémult harang ítéletre hívjon bennünket, akár az ember, akár az Isten elé.

Csomaköz maga egy körülbelül 300 református lelket számláló, 6 szorvánnyal bíró missziói központ amely igen alkalmas arra hogy a közelebb s távolabb eső szórványokban lakó hiveket pasztorálja s a csomaközi missziói lelkész elvigye az evangélium világosságát azokhoz a róm. kath. és gör. kath. illetve sváb és román tengerbe beékelt kevés református magyar lélekhez, akik itt a határszélen is mindenáron meg akarnak maradni reformátusnak és magyarnak. Nekünk, kik a jelenben a történelmi felelősség súlyát viseljük, nem szabad veszni engedni egyetlen egy magyar református lelket sem. Avagy nem úgy tennék-é, ha a memorándumban foglalt segélykiáltás felett pusztán napirendre térnénk, mint az, aki hallja az élet megtartásáért feltörő segélykiáltását, s nem a megmentésére siet hanem azt hallatlanná teszi. Az élethez mindenkinek joga

van, s a ker. kötelesség ezeknek a magyar református lelkeknek a megmentését parancsolja.

Ezek mellett az inkább subjektív motívumok mellett vannak objektív indokok is, melyeket figyelmen kívül hagyni nem lehet.

Ismerve azt a tendenciát, hogy minden objektumra, amelynek elvételére bármely jogcím tud találni, az államhatalom, vagy az uralkodó vallásfelekezet sokszor törvényes jogalap nélkül is a „sic volo, sic iubeo“ elve alapján, — amire sajnos már igen sok szomorú példát láttunk, hiszen egyik legszomorubb bizonyosság erre épen a csomaközi egyház — egyszerűen minden indokolás nélkül ráteszi a kezét, illetve kisajátítja. A földet már elvette, s ha gazdátlanul marad, a lelkészi lakás, s a templom, ezeknek a ma meglevő, tekintélyes vagyont reprezentáló ingatlanoknak a megtarthatása teljesen illuzoriussá válik, s egyszersmindenkorra elveszítjük a jogot arra hogy a teljes mértékben kisajátított s több mint egy millió leit érő lelkészi földnek a visszaadását kérhessük. Ennek a tekintélyes egyházi vagyonnak az elvesztéséért, vagy arról való lemondásért egyházmegyénk az anyagi felelősséget nem vállalhatja. Ma h. lelkésze van a csomaközi egyháznak, s úgy egyházmegyénknek, mint egyh. kerületünknek, sőt majd a zsinati bizottságnak, minden lehető el

kell követni, s megadni a segéd kezét h. lelkésznek, a történelmi felelősség teljes tudatában, hogy ezeknek, akár egészben, akár részben való visszaadásáért, valamint az államsegély elnyeréséért ha kell a királyi Felség előtt is, ne szünjön meg zörgetni. Az emberi, s történelmi jogokat nem lehet mind végig az erőszak takarója alá rejteni.

„Egymás terhét hordozzátok, s úgy töltsétek be Krisztus törvényét.“ Ez ma nekünk nemcsak dogmánk, de történelmi parancs ezt figyelmen kívül hagyni nem lehet

Ennélfogva egyházmegyei közgyűlésünk elfogadja bizonyos módosítással a memorándumban felsorolt anyagi erőforrások előteremtésére vonatkozó javaslatot és pedig azzal, hogy a közegyházi terhek közül, csak a tűzbiztosítás és a nyugdíjintézeti járulék fizetési kötelezettsége tartassék meg. A többi egyh. megyei, illetve egyh. kerületi járulék fizetése alól Csomaközt felmenteni, illetve felmenteni javasolja.

Hozzájárul ahoz, s kéri a Főtiszteletű Püspök Ur támogatását, hogy csomaközi h. lelkész más nagyobb gyülekezetekben megjelenhessen, s Isten tisztelet keretében adakozásra hívassa fel gyülekezeteinket.

A Baldácsy alaptól nyerendő segélyezésre pártolólág terjeszti fel közgyűlésünk kérelmét, s ugy a segély, mint kölcsön elnyerésére ajánlja az esetleg nyerendő

kölcsön visszafizetésének mód-
zatait kerületre bizza,

A minden javadalom nélkül
szolgáló lelkésznek missziói se-
gélyét felemelni kéri a Főtiszte-
letű és Méltóságos egyházkerületi
közgyűléstől.

Viszont a csomaközi egyház
presbitériuma is gondoskodik
arról, hogy úgy Csomaközön,
mint a szorványban élő hivek is
járuljanak hozzá az egyház il-
letve a missziói központ terheihez,
remélve, hogy ha a most rájuk
nehezedő terheket tűrő áldozatos
lélekkel viselik, ezáltal ők maguk
munkálják első sorban egy bol-
dogabb jövődőknek eljövetelét, s
nyugodt lelkiismerettel várhatják
egy szebb korszak hajnalhasa-
dását.

Beterjesztett memorándumot
a Főtiszteletű és Méltóságos egy-
házkerületi közgyűlés legteljesebb
jóindulatába ajánlja.

47. szám. A lelki ügyekkel foglalkozó
presbitéri gyűlések tartására vonatkozólag kerü-
leti közgyűlés irányítást ad.

Tudomásul szolgál.

48. szám. Egyházkerületi közgyűlés
62—930 sz. határozatának c. pontjában leszögezi,
hogy a dékáni látogatáshoz ragaszkodik.

Egyházmegyei közgyűlésünk
tudomásul veszi ker. közgyűlé-
sünk idevonatkozó határozatát s
utasítja tanügyi bizottságot, hogy
e tárgyban véleményes javaslatát
terjessze be.

49. szám. 77—930 sz. egyházkerületi határozat felhívja egyházmegyénket, hogy az erdélyi egyházkerülettel együtt létesítendő kántorképesítő tanfolyam tárgyában indokolt véleményét terjeszse fel legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünk elé.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kántorképesítő tanfolyam létesítését ez idő szerint nem tartja szükségesnek s főként nem tartja opportunusnak hogy a mostani rendkívül sulyos gazdasági válságos időben ujjab teherrel rójjuk meg egyházainkat annyival is inkább, mert a kántori teendők ellátása ezidőszerint egyházmegyénkben nem problematikus.

50. szám. Krasznaszentmiklósi egyház presbitériuma önálló orgonista-kántori állást szervez, s beterjeszti öt egyenlő példányban a kántori díjlevelet.

Egyházmegyei közgyűlésünk az orgonista kántori állás szervezését jóváhagyólag tudomásul veszi, s a beterjesztett szabály szerű presbiteri határozattal megállapított kántori díjlevelet jóváhagyja, s megerősítés végett egyházkerületi közgyűlésünkhöz felterjeszti.

51. szám. Olvastatott Dr. Bodoky Zoltán egyházmegyei világi főjegyző lemondása.

Egyházmegyei közgyűlésünk a lemondást sajnálattal veszi tudomásul, de a felhozott indokok alapján azt elfogadja, s Dr. Bodoky Zoltán világi főjegyző kifejtett munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

A világi főjegyzői állásra a szavazást december 15-i határidővel elrendeli.

52. szám. Tárgyaltatott az egyházmegye kikerítése tárgyában beterjesztett javaslat, mely szerint egyházmegyénk a szatmári egyházmegyéből itt maradt 9 egyházközséggel: 1. Szatmár, 2. Szatmárnémeti, 3. Atya, 4. Csengerbagos, 5. Dara. 6. Pusztadaróc, 7. Szamosdob, 8. Óvári, 9. Vetés, — melyek most a nagybányai egyházmegye által kormányoztatnak — kikerekítették, s e kikerekítés folytán egyházmegyénk a szatmár-nagykárolyi egyházmegye nevévé venné fel,

Egyházmegyei közgyűlésünket a kikerítés ilyen elgondolása váratlanul érinti, s ebben a nagyfontosságú kérdésben teljesen tájékozatlan, s mivel azt sem tudja, hogy a kikerekítés gondolata, vagy terve, honnan, kitől eredt, nem kíván érdemileg foglalkozni e kérdéssel, hanem e kérdésnek a tanulmányozására 5 tagu bizottságot küld ki az esperes és az egyházmegyei gondnok elnöklete alatt, s a bizottság tagjaiul megválasztja: M. Szabó Miklós, Gargya Géza, Dr. Kölesey Ferenc, Domahidy István, Ottmayer Gyula közgyűlési tagokat.

53. szám. Tárgyaltatott a nagykárolyi II. lelkészi állás szervezése.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nagykárolyi egyház presbitériumának e tárgyban hozott határozatát visszaadja, mert az nem az E. T. I. t. c. 43 §-ában irt névszerinti szavazással hozatott, továbbá, mert a lelkész kötelessé-

gei hiányosan állítottak be, s végül azért is mert az egyház az államsegélyért nem szavatolhat.

54. szám. Tárgyaltatott Borbély Sándor dengelegi lelkész hasznos beruházási kérelme, mely szerint 116 drb. gyümölcsfára à 60 lei öszszesen 6960 lei értékű beruházásra a jogot elismerni kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk mivel a hasznos beruházást a presbitérium szabályszerű határozatával elismerte, a kérelemnek helyt ad s Borbély Sándor dengelegi lelkész hasznosberuházási igényét az utódláskor található értékben elismeri ill. nyilvántartásba veszi.

55. szám. Tárgyaltatott a dengelegi ref. egyházközség temető részletének eladása, mely szerint temetőjéből az u. n. zsidótemető részt mintegy 600 □ ölet elad örök áron 22000 lei-ért. Beterjeszti az adásvételre vonatkozó ideiglenes szerződést s a vonatkozó presbiteri határozatot.

Egyházmegyei közgyűlésünk a dengelegi egyház tulajdonát képező mintegy 600 □ öl temetői föld eladását s a megkötött ideiglenes szerződést jóváhagyja s utasítja dengelegi egyház presbitériumát, hogy az eladandó földterület telekkönyvi kivonatát, vázrajzát s a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas végleges szerződést terjessze be egyházmegyei közgyűlésünk elé.

56. szám. Tárgyaltatott a szociálisbizottság jelentése egyházmegyénk egyházainak szociális feladatairól. Egyházmegyénk szociális bizott-

sága a szociális bajok orvoslására, s az egyházaink szociális feladatainak teljesítésére az alábbi határozati javaslatot terjeszti elő.

A szociális bajok felsorolásánál s azok orvoslásánál külön kell választani a falusi és városi gyülekezeteket, bár a bajmegszüntetésnek a célja egy t. i. a nyomorenyhítése és legyőzése. Ma ez óriási, szinte megvalósíthatatlannak látszó feladat, de épen oda kell sietni az egyháznak, ahol legnagyobb a szükség. Azt hiszem nem csalódom, ha azt allitom, hogy a nyomornak, a nyomoruságból származó bajoknak és veszedelmeknek a melegágyai épen városi gyülekezeteink, ahol a munkás tömegek, s a proletárok százai és ezrei élnek, akik az egyházat legtöbbször ellenséges szemmel, vagy jobb esetben közönnyel nézik, mert semmi jót semmi üdvöst, mely sorsukat megkönnyebbítené nem várnak tőle.

Sokkal többre becsülik az ő különböző szakszervezeteiket melynek kebelében erősen ápolják a szolidaritást, ezért van a sztrájkoknak olyan nagy jelentősége, s egyedül ettől az erőtől reméli sorsuknak jobbra fordulását.

A ker. morál, s a krisztusi eszméknek segítő ereje teljesen elerőtlenedik az ő világnézetökből kikapcsolódik, s keresik a marxizmus, s kommunizmus világboldogító tanait a bolsevizmus romboló erejében.

Mit láttak s mit tapasztaltak eddig, s mit nyertek egyházunktól ezek az ilyen emberi sors ellen zugoló proletár töstvéreink az osztály különbséget, a lenézést, a megvetést, a sorsukkal való nemtörődést, a teljes közönyt, amiből aztán kifejlődött egyik részről a megvetéssel párosult félelem, a másik részről a gyűlölet. S megindult az osztályharc, melynek ki tudja mikor lesz vége?

Ennek a bajnak orvoslására kell sietni az egyháznak és pedig elsősorban igehíretésünkkel.

1. Igehíretésünkben nagyobb súlyt helyezünk a szeretsd felebarátodat, mint magadat elvére. Ha valamely gyülekezetben nincsen meg a szeretet, az megfagyott gyülekezet.

Az emberszeretetre nevelési eszközök, a vasárnapi iskola a bibliakörök s a különféle egyházi egyesületek, mint Ifjusági Egyesület, Konfirmált Ifjak egyesülete, Leány Egyesület stb.

2. Lelkész s melette a presbitérium ne csak a gyűléseken kormányozzák az egyházat, hanem ismerjék egyházközségük hiveinek bajait, a szenvedést a nyomort, keressük fel a legelhagyatottabb hajlékokat, a bűzös levegőjű szobákat, a nyomoruság viskóit, az elnyomorodott szerencsétlen gyermekeket, a betegség prédájául odavetett fiatal leányt és fiatal embert s mindazokat, akik csak a maguk nyomoruságait

vihetik az emberek elé a testi és lelki szenvedőket ismerjük meg s nyujtsunk segítő kezet. Ennek a munkának a végzésére különösen alkalmasak a Nőszövetségek Patronage szakosztályai. Ez azonban nem azt jelenti, hogy mindent elvégez a Nőszövetség s magának az egyháznak e téren nincsen kötelessége, a vezetést, az irányítást magának az egyháznak kell végezni.

Nem a Marx elmélete nem a szakszervezetekben tömörített embereknek osztálygyűlölségre nevelt százai és ezrei adják a legnagyobb szociális erőforrást, hanem maga a Jézus az ő véghetetlen nagy szeretetével, aki lehajolt a legnyomorultabb emberhez is, hogy megkeresse és megtartsa azt ami elveszett, a veszni tért elkerüli lelket is.

3. Az egyháznak kell megkeresni a módot arra, hogy a munkaadó szeresse a munkást, viszont a munkás ne ellenségét, hanem testvérét lássa a munkaadóban. Ezt a szociális feladatot százhuru hárfán, ezer orgonán és millió szóban kell megpendíteni Krisztus egyházának.

4. Keresse meg az egyház ennek a feladatnak a megvalósításához szükséges anyagi erőforrást, úgy, hogy minden egyház vegyen fel bizonyos összeget a költségvetésébe, s létesítsék egy missziói alap, melyből a szociális bajok orvoslása megva-

lósítható lessz. Amikor már a lélekben megvan, az embertárs iránti szeretet, akkor megvan a pénz is, mert a jócselekedetnek a legfőbb mozgatója a szeretet.

Ez a szociális megváltás és nincs más, nincs más, nincs más, míg másnak a keresztjét magadra nem veszed, aki már nem bírja azt hordozni.

57. szám. Tárgyaltatott a tanítói egyesület 1930. évi október hó 15 én tartott gyűlésének 8. sz. határozata a tanítói díjlevelek újraértékelése, illetve a lecsökkent tanítói fizetések soronkívüli kiegészítése tárgyában.

A tanítóság kérelmét az egyházmegyei közgyűlés meghallgatja és meghallgatásra ajánlja az egyházkerület közgyűlésének is és figyelembe véve a tanítóság munkáját, a tanítóság jogos kérelmét, ezért a „Nagykárolyi Ref. Egyházmegye Tanítótestülete“ kérelmét pártolólágg terjeszti fel a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűléshez.

58. szám. Esperes felhívja egyházmegyei közgyűlésünket egyházkerületi képviselő kiküldésére.

Egyházmegyei közgyűlésünk egyházkerületi képviselőnek Gönczy Sándor lelkészi főjegyzőt és Sz. Gáspár Pál vil. tanácsbírók küldi ki, egyhangulágg.

59. szám. Tárgysorozat kimerítettvénn

elnökség megköszönve a tagok érdeklődését Bar-
tus Jenő kismajtényi lelkész hálaadó imádságával

közgyűlés berekesztetett.

K. m. f.

Gönczy Sándor
egyh. lelk. főjegyző

Havas Gyula
esperes

Dr. Nagy Sándor
egyházm. gondnok.

Hitelesítők :

Szenicei Gáspár Pál
e. m. t. bíró

Kacsó Károly
e. m. t. bíró

Lovász Béla
lelkész

Bírósági ügyek.

Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész önmaga dr. Dohy Albert főgondnok, Veress Sándor gondnok, Csata Gerzon és társai presbiterek elleni fegyelmi ügyben.

Végzés :

Egyházmegyei bíróság, mint rendes fegyelmi bíróság Gönczy Sándor lelkész, dr. Dohy Albert főgondnok, Veress Sándor gondnok, Csata Gerzon és társai ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendeli s a vizsgálat lefolytatására M. Szabó Miklós, lelkészi tanácsbíró és Dr. Bodoky Zoltán vil. főjegyzőt küldi ki.

Indokok :

Mivel a beterjesztett bizonyítékokból a tényállás megállapítható nem volt, a vizsgálatot elrendelni kellett

**A nagykárolyi
református egyházmegye
belmissziói bizottságának
szabályrendelete**

1. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság az egyházmegyei közgyűlésnek missziói ügyekben véleményező, javasoló és a missziói munkát vezető szerve.

2. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság célja a missziói munkák bevezetése, keresztül vitele és elmélyítése a gyülekezetekben, az évről-évre megállapított egyházkerületi munkaprogram figyelembe vételével.

3. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság tagjai: hivatalból az esperes, az egyházmegyei gondnok, mint elnökök, továbbá az előadó és az egyházmegyei közgyűlés által választott olyan három lelkész három tanító, és három presbiter, akik akár tudományos, akár a gyülekezeti életben kifejtett gyakorlati tevékenységükkel alkalmasak arra, hogy egyetemes egyházunk missziói céljait eredményesen szolgálják.

4. §.

A missziói bizottságot az egyházmegyei közgyűlés minden három évben újra alakítja.

5. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság az egyházmegyéhez tartozó egyházközségek missziói bizottságainak munkáját állandóan figyelemmel kíséri, nyilván tartja, az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés missziói ügyekben hozott határozatait és szabályrendelete értelmében „az elmenvén” nagy parancsa szerint, nem csupán statisztikai adatokat gyűjt, hanem az elnök, az előadó és a bizottság egyes tagjainak személyes megjelenése, együttműködése és segítése által, a missziói munkákat minden egyes egyházközségben bevezeti, fejleszti és irányítja.

Az egyházmegye területén az elemi és középi-kolai, cserkész, ifjúsági egyesületi stb. munkát ellenőrzi és irányítja.

6. §.

A bizottság ülései nyilvánosak, azonban két bizottsági tag kérelmére az elnökség zárt ülést rendelhet el, ami fölött maga a bizottság határoz zárt ülésben.

7. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság évenként legalább egy gyűlést tart, amelyen az egyházmegyéhez tartozó egyházközségekben végzett missziói munkákról, az egyházmegyei missziói bizottság működéséről, a személyes kiszállásokról az egyházkerület által e célra készített egységes jelentő ivek alapján tudomást szerez, összefoglaló jelentést készít, azt a egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

8. §.

A gyülekezeti missziói munkákban észlelt hiányok megszüntetése és a munka továbbfejlesztése érdekében javaslatot tesz az egyházmegyei közgyűlésnek.

9. §.

Az egyházmegyei közgyűlés, vagy a felsőbb egyházi szervek és hatóságok által hozzáutalt ügyekben véleményt mond, javaslatot készít és azt a kívánt helyre és időre felterjeszti.

10. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság az egyházmegye egyházközségeit az egyházközségek népessége, egymástól való távolsága és egyéb körülmények figyelembe vételével köteles minél több missziói körre osztani.

11. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság lelkész elnöke azaz az esperes:

a) összehívja a bizottság üléseit az ülés előtt legalább 8 nappal.

b) halaszhatatlanul, sürgős ügyekben az előadó bevonásával intézkedik de tartozik intézkedéséről a bizottságnak jelentést tenni.

c) összegyűjti az egyházközségi missziói bizottságok évi jelentéseit és azokat feldolgozás és az egyházmegyei közgyűléshez való jelentéstétel végett a bizottság előadójának kiadja.

d) gondoskodik a bizottság ama határozatainak amelyek nem igényelnek felsőbb hatósági jóváhagyást, az egyházmegyei közgyűlés által való jogerőre emelése iránt, valamint az egyházkerület missziói határozatainak az egyházmegye összes egyházközségi missziói bizottságaihoz illetve presbiteriumaihoz esperesi körlevélben megküldéséről.

e) meglátogatja az egyes egyházközségi missziói bizottságokat, melyekkel megbeszéléseket folytat, nekik tanácsokat ad a missziói munkák helyes irányu végzésére. Ebben a kötelességében az előadóval, vagy a bizottság valamelyik tagjával helyettesítheti magát. A kiszállásról, a meglátogatni szándékolt missziói bizottság 14 nappal előbb értesítendő, hogy akkor gyülekezeti vallásos ünnepély (ref. missziói nap) is tartható legyen, melyen az egyházmegyei missziói bizottság elnöke, helyettese, vagy meghívott egyén hitépítő előadást tart.

12. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság előadóját az egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye lelkészei közül választja három évre (1. 4. §.)

13. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság előadója:

a) a gyűlés tárgyát képező iratokat előadja és írásbeli határozati javaslattal látja el.

b) az egyházközségek missziói bizottságainak jelentéseit alaposan áttanulmányozza, azokat összefoglaló és értékelő jelentésbe feldolgozza s az egyházmegyei missziói bizottság elé terjeszti.

c) az egyházmegyei missziói bizottsági ülések előkészítésében az elnöknek segédkezik.

d) a bizottság elnökének tudtával maga is kereshet személyes kapcsolatokat a gyülekezeti missziói bizottságokkal, akár egyes missziói bizottságok meghívására akár a saját kezdeményezésére, oda, ahol a missziói munka bevezetése, vagy továbbfejlesztése érdekében a gyülekezeti missziói bizottságok jelentése alapján szükségesnek látja, kiszáll. Kiszállását a (11. §. e.) pontja szabalyozza.

e) az egyházmegyei missziói bizottság jegyzőkönyvét vezeti és a hitelesített jegyzőkönyvet az elnök rendelkezésére bocsátja.

f) élénk figyelemmel kíséri az egyházmegyei hitéletet általában és örködik, hogy a szektáskodás, vagy a református egyház evangéliumi alapjától és ősi hitelveitől való elhajlás ne térközhessék be egyházi közéletünkben.

g) szükséges és lehetőség szerint az egyházmegye területén valamelyik helyen presbiteri értekezlet, vagy pedig missziói tanfolyamok rendezését kezdeményezi.

14. §.

Egyes ügydaraboknak a bizottsági ülésen való előadásával az elnök az előadon kívül a bizottság bármely tagját megbizhatja, aki a megbizatást elfogadni köteles.

15. §.

Az egyházmegyei missziói bizottság által megalapított körök egyházközségi, illetve missziói bizottságai egymással testvéri kapcsolatot tartanak fent és egymást atyafiui szeretettel támogatják.

16. §.

A körök, saját kebelükben a lelkipásztorok közül a 4. §-ban megállapított időtartamra elnököt választanak.

17. §.

A kör elnöke köteles lehetőleg havonként, de évente minden gyülekezetben legalább egyszer a kör más és más egyházközségében köri értekezletet összehívni, mellyel kapcsolatban gyülekezeti vallásos ünnepély (ref. missziói nap) szeretetvendégség tartandó.

18. §.

A kör értekezlet tagjai: a kör lelkészei, valamint azon értekezlet helyéül szolgáló egyházközség missziói bizottságának tagjai és tanítói, továbbá a többi gyülekezetek kiküldöttei.

19. §.

A kör értekezleten megbeszélést folytatnak a missziói munkáról, az egyház összes élettevékenységét érdeklő ügyekről, az egyházat érhető támadásokról s az ezek elleni védekezésről, egyetemes, vagy sporadikus jellegű betegségekről ezek orvoslásának módjáról, tanácskoznak s dolgoznak református keresztyén anyaszentegyházunk és világnézetünk diadalrajuttatásán. Az értekezlet tárgysorozatát mindig a kör elnöke a helyi lelkésszel egyetértésben állapítja meg. A lelkészek az értekezlet alkalmával egymás között bizalmas megbeszélést folytatnak.

20. §.

A gyülekezeti vallásos ünnepély (ref. missziói nap, szeretetvendégség) célja a református öntudat felkeltése, fokozása és megerősítése. Az ünnepély mindig énekléssel és imádkozással kezdődik, bibliamagyarázattal, imádsággal és közénekkel végződik. Tartandók hitelesítő előadások, lehetnek énekszámok és szavalatok.

21. §.

A missziói bizottság, valamint a kiszálló elnök,

előadó és esetleg bizottsági tag költségeit (kész kiadások) az egyházmegyei pénztár fedezi. A köri értekezletek alkalmával rendezendő missziói nap fele beküldendő az egyházmegyei missziói alap javára.

Megállapította a nagykárolyi református egyházmegye belmissziói bizottsága 1930. szeptember hó 29-én tartott ülésén.

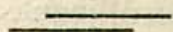
Gönczy Sándor
egyh. belm. előadó.

Havas Gyula
esperes.

Megerősítette a nagykárolyi református egyházmegye 1930. év október hó 16. napján Nagykárolyban tartott közgyűlésének 4/930. sz. határozatával.

Gönczy Sándor
e. m. főjegyző.

Havas Gyula
elnök.

TARTALOMJEGYZÉK.

(1930. Május hó 8)

I.

SZÁM		OLDAL
1.	Gyűlés megnyitása	4
2.	Megalakulás, elmaradt tagok igazolása (G. S.)	5
3.	Esperesi jelentés (G. S.)	5
4.	Bátori József érkörtv. tanító eskütétele (G. S.)	11
5.	Számvevőszéki jelentés (B. S.)	11
6.	Egyházkerületi kzgy. 176, 177, 181, 182, 186, 196, 206, 213. 223, 228, 230, 243, 244, 252, 259. sz. határozatai (G. S. B. S.)	15
7.	Szavazatbontó bizottság jelentése (G. S.)	18
8.	Borbély Sándor, Domahidy István jegyzők lemondása (G. S.)	19
9.	Belmissziói jelentés (G. S.)	19
10.	Nagyenyedi ref. tanító-képző int. igazgatóságának kérelme (V. Z.)	28
11.	47—1929. e. m. kzgy. határozat világosabb kifejtése (M. Sz. M.)	29
12.	Csomaközi misszió ügye (G. S.)	30
13.	Géresi pótadó kivetés (G. P.)	31
14.	Géresi új adókulcs (G. P.)	32
15.	Királydaróci haszonbérleti szerződés megerősítése (G. S.)	32
16.	Királydaróc kérelme közgyűlés tartása tárgyában (G. S.)	33
17.	Királydaróc kérelme takarékmagtári búza kamatjának felhasználása iránt (G. S.)	33
18.	Csomaközi lelkészi lakás renoválása (K. K.)	35
19.	Zsinati I. t. c. tervezete (K. L.)	35
20.	Dobrai Énekkar alapszabályának megerősítését kéri (G. S.)	36
21.	Kismajtény kérelme tak-magtári kamat felhasználása tárgyában (M. Sz. M.)	36
22.	Püspök üdvözlése (G. S.)	37
23.	Tanító egyesület memoranduma (B. I.)	38
24.	Nagykárolyi temetői házhely eladása (Dr. B. Z.)	38
25.	Érdengelegi presbitérium ellenállása (G. S.)	39
26.	Kaplonyi iskola átalakítása (K. K.)	42
27.	Közgyűlés bezárása	43

BIRÓSÁGI ÜGYEK :

1.	Tóth Elek presbiter fegyelmi ügye	53
2.	Vöröss Zoltán lelkész fa járandósága	54

SZÁM		OLDAL
3.	Borbély Sándor lelkész fa pénze	54
4.	M. Szabó Miklós lelkész panasa	55
5.	Vöröss Zoltán, Papp József lelkészek hasznos be- ruházása	56
6.	Gönczy Sándor lelkész villanyvil átalánya . . .	56

II.

(1930. október hó 16.)

28.	Gyűlés megnyitás	62
29.	Megalakulás, elmaradt tagok igazolása (G. S.) . .	68
30.	Esperesi jelentés (G. S.)	68
31.	Tanítók eskütétele (G. S.)	71
32.	Véleményes javaslat az I. t. c. tervezete tárgyá- ban (M. Sz. M.)	71
33.	Szavazatbontó bizottság jelentése (G. S.)	74
34.	Belmissziói bizottság jelentése (G. S.)	75
35.	Pálffy István v. berei lelkész ügye (B. S.)	78
36.	Csomaközi tűzbiztosítási díj (K. L.)	78
37.	Csomaköz felmentést kér 5 évre a kerületi járulékok fizetése alól (K. L.)	79
38.	Krasznaszentmiklósi magtárkészlet eladás (K. L.)	80
39.	Kismajtényi takarékmagtár felesleg eladása (K. L.)	80
40.	Kaplonyi egyház iskola segélye (T. F.)	80
41.	Királydaróci iskola peres ügye (T. F.)	81
42.	Királydaróci kántor választás (T. F.)	81
43.	A nagykárolyi tanítónők véglegesítése (T. F.) . . .	81
44.	Érdengelegen Valeanu képv. izgatása (G. S.)	81
45.	Dobrai kulturtaxa (G. S.)	82
46.	Csomaköz és Bere társítása (G. S.)	82
47.	Lelki ügyekkel foglalkozó presb. gyűlés (G. S.) . . .	86
48.	Iskolai dekáni látogatás (T. F.)	86
49.	Kántorképző tanfolyam (T. F.)	87
50.	Krasznaszentmiklósi org-kant állás szervezése (T. F.)	87
51.	Dr. Bodoky Zoltán vil. főjegyző lemondása (G. S.)	87
52.	Egyházmegye kikerekítése (Dr. N. S.)	88
53.	Nagykárolyi II. lelkészi állás szervezése (B. S.) . .	88
54.	Borbély Sándor hasznos beruházása (G. S.)	89
55.	Érdengelegi temetői föld eladása (G. S.)	89
56.	Szociális bizottság jelentése (G. S.)	89
57.	Tanító egyesület határozata (O. Gy.)	93
58.	Egyházkerületi képviselő kiküldése (Esp.)	93
59.	Közgyűlés bezárása	93

BIRÓSÁGI ÜGYEK :

1.	Gönczy Sándor lelkész Dr. Dohi Albert főgondnok, Veress Sándor gondnok, Csata Gerzon pres- biter és társai fegyelmi ügye	95
----	--	----

FÜGGELEK :

	Egyházm. belm. bizottság szabályrendelete	97
--	---	----